

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

14 JULI 1998

Voorstel van bijzondere wet tot beperking van de cumulatie van het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad, van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap met andere ambten

Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het mandaat van federaal parlamentslid en Europees parlamentslid met andere ambten

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers ten einde een aantal nieuwe onverenigbaarheden en ontzeggingen alsook nieuwe verplichtingen inzake de indiening van een lijst van mandaten, ambten en beroepen vast te stellen

Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het ambt van bestendig afgevaardigde met andere ambten en tot harmonisering van het financieel en fiscaal statuut van de bestendig afgevaardigde

Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen

Wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector

Wetsvoorstel strekkende om de wet van 18 september 1986 tot instelling van het publiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten aan te passen aan de hervorming der instellingen

Wetsvoorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

14 JUILLET 1998

Proposition de loi spéciale visant à limiter le cumul du mandat de membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand, du Conseil régional bruxellois et du Conseil de la Communauté germanophone avec d'autres fonctions

Proposition de loi limitant le cumul du mandat de parlementaire fédéral et de parlementaire européen avec d'autres fonctions

Proposition de loi modifiant la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'État, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives en vue d'établir de nouvelles incompatibilités et interdictions, ainsi que de nouvelles obligations en matière de dépôt de liste de mandats, fonctions et professions

Proposition de loi visant à limiter le cumul de la fonction de député permanent avec d'autres fonctions et à harmoniser le statut financier et fiscal des députés permanents

Proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins

Proposition de loi visant à améliorer les congés politiques en faveur des conseillers communaux, provinciaux, bourgmestres et échevins dans le secteur public et privé

Proposition de loi adaptant à la réforme des institutions la loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres du personnel des services publics

Proposition de loi visant à améliorer le statut pécuniaire et social des mandataires locaux

VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BINNENLANDSE EN DE
ADMINISTRATIEVE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER PINOIE EN
MEVROUW JEANMOYE

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Happart, voorzitter; Buelens, Caluwé, de dames Cornet d'Elzjus, de Bethune, de heren De Decker, Istasse, de dames Leduc, Thijs, Van der Wildt, de heer Vergote, mevrouw Jeanmoye en de heer Pinoie, rapporteurs.
2. Plaatsvervanger : mevrouw Merchiers.
3. Andere senatoren : de heren Boutmans, Busquin en Daras.

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

1-984 - 1997/1998 :

- Nr. 1 : Voorstel van bijzondere wet van de heer Busquin c.s.
 Nrs. 2 en 3 : Amendementen.

1-985 - 1997/1998 :

- Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heer Busquin c.s.
 Nrs. 2 en 3 : Amendementen.

1-864 - 1997/1998 :

- Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heren Boutmans en Daras.

1-986 - 1997/1998 :

- Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heer Busquin c.s.
 Nrs. 2 en 3 : Amendementen.

1-987 - 1997/1998 :

- Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heer Busquin c.s.
 Nrs. 2 en 3 : Amendementen.

1-988 - 1997/1998 :

- Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heer Busquin c.s.
 Nrs. 2 en 3 : Amendementen.

1-397 - 1995/1996 :

- Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heer Daras c.s.

1-989 - 1997/1998 :

- Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heer Busquin c.s.
 Nr. 2 : Amendement.

RAPPORT
FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE L'INTÉRIEUR ET
DES AFFAIRES ADMINISTRATIVES
PAR M. PINOIE ET
MME JEANMOYE

Ont participé aux travaux de la commission :

1. Membres effectifs : MM. Happart, président; Buelens, Caluwé, Mmes Cornet d'Elzjus, de Bethune, MM. De Decker, Istasse, Mmes Leduc, Thijs, Van der Wildt, M. Vergote, Mme Jeanmoye et M. Pinoie, rapporteurs.
2. Membre suppléant : Mme Merchiers.
3. Autres sénateurs : MM. Boutmans, Busquin et Daras.

Voir :

Documents du Sénat :

1-984 - 1997/1998 :

- N° 1 : Proposition de loi spéciale de M. Busquin et consorts.
 N°s 2 et 3 : Amendements.

1-985 - 1997/1998 :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Busquin et consorts.
 N°s 2 et 3 : Amendements.

1-864 - 1997/1998 :

- N° 1 : Proposition de loi de MM. Boutmans et Daras.

1-986 - 1997/1998 :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Busquin et consorts.
 N°s 2 et 3 : Amendements.

1-987 - 1997/1998 :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Busquin et consorts.
 N°s 2 et 3 : Amendements.

1-988 - 1997/1998 :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Busquin et consorts.
 N°s 2 et 3 : Amendements.

1-397 - 1995/1996 :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Daras et consorts.

1-989 - 1997/1998 :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Busquin et consorts.
 N° 2 : Amendement.

INHOUD

SOMMAIRE

	Blz.		Pages
	—		—
I. Algemene inleiding	5	I. Introduction générale	5
II. Algemene bespreking	7	II. Discussion générale	7
1. Cumulatie van mandaten	7	1. Cumul des mandats	7
2. Bevoegdheid van de bijzondere wetgever om de cumulatie te beperken van de leden van de Vlaamse Raad en van de Waalse Gewestraad	12	2. Compétence du législateur spécial à limiter le cumul des membres du Conseil régional wallon et des membres du Conseil flamand .	12
3. De bestendig afgevaardigden (wetsvoorstel nr. 1-986/1)	14	3. Les députés permanents (proposition de loi n° 1-986/1)	14
4. Politiek verlof	15	4. Congés politiques	15
4.1. De bevoegdheid van de federale wetgever	15	4.1. La compétence du législateur fédéral .	15
4.2. Politiek verlof gemeenteraadsleden . .	16	4.2. Le congé politique des conseillers communaux	16
5. Burgerrechtelijke aansprakelijkheid en strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen	16	5. Responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins	16
III. Voorstel van bijzondere wet tot beperking van de cumulatie van het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad, van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap met andere ambten (nr. 1-984/1)	18	III. Proposition de loi spéciale visant à limiter le cumul du mandat de membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand, du Conseil régional bruxellois et du Conseil de la Communauté germanophone avec d'autres fonctions (n° 1-984/1)	18
Artikel 1	18	Article 1 ^{er}	18
Artikel 2	18	Article 2	18
Artikel 3	21	Article 3	21
Artikel 3bis (nieuw)	21	Article 3bis (nouveau)	21
Artikel 4	22	Article 4	22
Artikel 5	22	Article 5	22
Artikel 6	23	Article 6	23
Artikel 7	23	Article 7	23
IV. Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het mandaat van federaal parlementslid en Europees parlementslid met andere ambten (nr. 1-985/1)	23	IV. Proposition de loi limitant le cumul du mandat de parlementaire fédéral et de parlementaire européen avec d'autres fonctions (n° 1-985/1)	23
Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers teneinde een aantal nieuwe onverenigbaarheden en ontzeggingen alsook nieuwe verplichtingen inzake de indiening van een lijst van mandaten, ambten en beroepen vast te stellen (nr. 1-864).		Proposition de loi modifiant la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'État, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives en vue d'établir de nouvelles incompatibilités et interdictions, ainsi que de nouvelles obligations en matière de dépôt de liste de mandats, fonctions et professions (n° 1-864).	
1. Inleidende uiteenzetting van senator Boutmans	23	1. Exposé introductif du sénateur Boutmans . .	23
2. Artikelsgewijze bespreking van wetsvoorstel nr. 985	24	2. Discussion des articles de la proposition de loi n° 985	24

Artikel 1	24	Article 1 ^{er}	24
Artikel 2	24	Article 2	24
Artikel 3	27	Article 3	27
Artikel 4	28	Article 4	28
Artikelen 5 en 6	28	Articles 5 et 6	28
V. Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het ambt van bestendig afgevaardigde met andere ambten en tot harmonisering van het financieel en fiscaal statuut van de bestendig afgevaardigde (nr. 1-986/1)	28	V. Proposition de loi visant à limiter le cumul de la fonction de député permanent avec d'autres fonctions et à harmoniser le statut financier et fiscal des députés permanents (n° 1-986/1)	28
Artikelen 1 en 2	28	Articles 1 ^{er} et 2	28
Artikel 3	29	Article 3	29
Artikel 4	29	Article 4	29
Artikel 5	29	Article 5	29
Artikel 5bis (nieuw)	29	Article 5bis (nouveau)	29
Artikel 6	30	Article 6	30
VI. Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen (nr. 1-987/1)	30	VI. Proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins (n° 1-987/1)	30
Artikel 1	30	Article 1 ^{er}	30
Artikel 2	30	Article 2	30
Artikel 3	32	Article 3	32
Artikel 4	33	Article 4	33
VII. Wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector (nr. 1-988/2)	33	VII. Proposition de loi visant à améliorer les congés politiques en faveur des conseillers communaux, provinciaux, bourgmestres et échevins dans le secteur public et privé (n° 1-988/2)	33
Wetsvoorstel strekkende om de wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten aan te passen aan de hervorming der instellingen (nr. 1-397/2).		Proposition de loi adaptant à la réforme des institutions la loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres du personnel des services publics (n° 1-397/2).	
Artikel 1	34	Article 1 ^{er}	34
Artikel 2	34	Article 2	34
Artikel 3	34	Article 3	34
Artikelen 4 tot 6	34	Articles 4 à 6	34
Artikel 7	34	Article 7	34
Artikelen 8 tot 11	36	Articles 8 à 11	36
VIII. Wetsvoorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen (nr. 1-989/1)	36	VIII. Proposition de loi visant à améliorer le statut pécuniaire et social des mandataires locaux (n° 1-989/1)	36
Artikelen 1 en 2	36	Articles 1 ^{er} et 2	36
Artikel 3	37	Article 3	37
Artikel 4	37	Article 4	37
Artikel 5	37	Article 5	37
Artikelen 6 tot en met 8	37	Articles 6 à 8	37

I. Algemene inleiding

De hoofdindieners van de wetsvoorstellen verklaart dat deze voorstellen deel uitmaken van een geheel waarmee beoogd wordt de cumulatie van parlementaire mandaten te beperken en de burger een gelijke toegang en behandeling te waarborgen in zijn betrekkingen met de instellingen.

Deze voorstellen vloeien voort uit een ruime consensus die bereikt is in de bespreking binnen de «Overleggroep-Langendries» (staten-generaal van de democratie).

De voorliggende wetsvoorstellen vormen samen een geheel: het zijn voorstellen die zowel op federaal vlak als op het vlak van de gemeenschappen en de gewesten de cumulatie van mandaten in de parlementaire assemblees willen beperken. Er is een uitbreiding tot de bestendig afgevaardigden van wie de bezoldigingsregeling wordt gelijkgesteld met die van de senatoren. In ruimere zin wordt ook het probleem van de cumulatie van een parlementair mandaat met een plaatselijk mandaat geregeld. Enerzijds worden maatregelen voorgesteld om de strafrechtelijke verantwoordelijkheid te regelen voor de politieke ambten in de plaatselijke besturen. Anderzijds is het noodzakelijk het plaatselijke ambt te herwaarderen — niet alleen wat de bezoldiging betreft maar ook door betere voorwaarden te bepalen voor het politiek verlot — opdat de instellingen zo ruim mogelijk toegankelijk worden voor de burgers.

Al deze voorstellen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en moeten tegelijkertijd aangenomen worden.

Ten slotte is er pas een wetsvoorstel ingediend dat een beperking beoogt van de cumulatie van lokale ambten. Dat voorstel moet later besproken worden maar ligt in de lijn van de thans ter bespreking voorliggende voorstellen.

Wat de uitvoering betreft, moeten de verschillende voorstellen met betrekking tot de parlementaire mandaten in werking treden vanaf de volgende zittingsperiode. Voor de plaatselijke mandaten moeten de voorstellen in werking treden na de volgende gemeenteraadsverkiezingen. Er zou zich in dit verband een probleem kunnen voordoen voor de overgangperiode, aangezien de verkiezingen voor Kamer en Senaat in juni 1999 plaatsvinden en de gemeenteraadsverkiezingen pas in oktober 2000 worden gehouden. Er is een overgangperiode nodig omdat de verschillende data van inwerkingtreding gevolgen kunnen hebben wanneer de twee mandaten gecumuleerd worden.

De algemene opvatting in de «Overleggroep-Langendries» was dat het parlementair mandaat een overwegende plaats moest worden toebedeeld.

Voor de parlementsleden moet het het belangrijkste mandaat zijn en als zij plaatselijke mandaten

I. Introduction générale

L'auteur principal des propositions de loi expose que ces propositions font partie d'un ensemble qui vise à limiter le cumul des mandats parlementaires et à permettre l'égalité d'accès de traitement du citoyen dans ses rapports avec les institutions.

Ces propositions sont le résultat d'un consensus large qui s'est dégagé des discussions au sein du «Groupe de concertation Langendries» (Assises de la démocratie).

L'ensemble des propositions à l'examen forme un tout: les propositions limitant le cumul des mandats des assemblées parlementaires, qu'elles soient au niveau fédéral ou au niveau des Régions ou des Communautés. Il y a une extension vis-à-vis des députés permanents dont le statut est assimilé à celui des sénateurs au niveau pécuniaire. Plus largement, le problème du cumul d'un mandat parlementaire et d'un mandat local est également réglé. D'une part, on prévoit des mesures pour adapter la responsabilité pénale pour les fonctions politiques au niveau local. D'autre part, la revalorisation de la fonction locale est indispensable — non seulement dans son statut pécuniaire mais aussi en prévoyant de meilleures conditions pour le congé politique — pour que l'accessibilité des citoyens aux institutions soit la plus large possible.

Toutes ces propositions sont indissociables et devraient être adoptées au même moment.

Enfin, une proposition de loi qui vient d'être déposée vise à limiter les cumuls au niveau des fonctions locales. Cette proposition devra être examinée ultérieurement mais s'inscrit dans la philosophie générale des propositions examinées actuellement.

En ce qui concerne la mise en application, les différentes dispositions relatives aux mandats parlementaires devraient entrer en vigueur à partir de la prochaine législature. En ce qui concerne les mandats locaux, les dispositions entreraient en vigueur après les nouvelles élections communales. À cet égard, un problème de transition pourrait se poser puisque les élections législatives se tiennent en juin 1999 et les élections communales n'auront lieu qu'en octobre 2000. Il faut assurer la transition parce que l'entrée en vigueur différenciée peut avoir des effets lorsque les deux mandats se cumulent.

L'esprit général au sein du «groupe de concertation Langendries» a été de donner à la fonction parlementaire une place prépondérante.

Pour les parlementaires, il doit s'agir du mandat principal et s'ils gardent des mandats locaux, il y a

blijven vervullen, zullen deze afgeroomd worden. Daarom mag de vergoeding voor de cumulatie van mandaten niet uitstijgen boven een plafond dat vastgesteld is op anderhalve maal de parlementaire vergoeding.

In de eerste twee voorstellen is zoveel mogelijk duidelijkheid geschapen wat de cumulatie met een plaatselijk mandaat betreft. Er is bepaald dat het mogelijk moet zijn naast het uitoefenen van bepaalde ambten een mandaat van bestuurder te blijven uitoefenen maar alleen indien de vergoeding niet meer dan 20 000 frank per maand bedraagt, waardoor uitvoerende mandaten in de financiële zin van het woord uitgesloten zijn.

Volgens de algemene filosofie van het ontwerp kan men slechts twee mandaten uitoefenen. Het eerste voorstel van bijzondere wet brengt deze principes in toepassing voor de leden van de Franse Gemeenschapsraad, de Waalse Gewestraad, de Vlaamse Raad, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap.

Het tweede voorstel past het principe toe op de federale en op de Europese parlementsleden.

Een derde voorstel beperkt de cumulatie van het ambt van bestendig afgevaardigde en harmoniseert het financieel en fiscaal statuut van de bestendig afgevaardigden.

Een vierde voorstel regelt de burgerlijke aansprakelijkheid en de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de burgemeesters en schepenen.

Een vijfde voorstel verbetert het stelsel van politiek verlof van de gemeenteraadsleden, de provincieraadsleden, de burgemeesters en de schepenen in de overheidssector en in de particuliere sector.

Het zesde voorstel verbetert de bezoldigingsregeling en het sociaal statuut van de plaatselijke verkozenen.

Er zullen enkele amendementen worden ingediend om technische wijzigingen aan te brengen in de voorstellen.

De indieners van de voorstellen zijn uitgegaan van de basisgedachte dat de vergoedingen die voorgesteld worden voor de politieke mandaten van parlements-lid, burgemeester en schepen of OCMW-voorzitter niet gekoppeld moeten worden aan de inkomsten uit een beroepssituatie (zelfstandige, particuliere sector, overheidssector). Het enige wat men heeft willen vermijden, is het cumuleren van vergoedingen voor politieke ambten.

Zo worden de inkomsten van een universiteitsprofessor niet gekoppeld aan zijn politieke activiteit.

Dezelfde basisgedachte geldt ook voor de cumulatie van plaatselijke mandaten: de inkomsten uit

lieu d'appliquer un écrèlage. À cette fin, la rémunération pour le cumul des mandats ne peut pas dépasser un plafond qui est fixé à une fois et demie l'indemnité parlementaire.

Dans les deux premières propositions, on a clarifié ce qui était possible en ce qui concerne le cumul avec un mandat local. Il a été précisé que, dans l'exercice de certaines fonctions, il faut pouvoir continuer à exercer des responsabilités d'administrateur mais seulement si la rémunération ne dépasse pas les 20 000 francs par mois, ce qui exclut les fonctions exécutives dans le sens financier du terme.

Dans la philosophie générale du projet, on ne peut exercer que deux mandats. La première proposition de loi spéciale traduit ces principes vis-à-vis des membres de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand, du Conseil régional bruxellois et du Conseil de la Communauté germanophone.

La deuxième proposition applique le principe aux parlementaires fédéraux et européens.

Une troisième proposition limite le cumul de la fonction de député permanent et harmonise le statut financier et fiscal des députés.

Une quatrième proposition règle la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins.

Une cinquième proposition améliore les congés politiques des conseillers communaux, des conseillers provinciaux, des bourgmestres et des échevins dans le secteur public et dans le secteur privé.

La sixième proposition améliore le statut pécuniaire et social des mandataires locaux.

Quelques amendements seront déposés afin d'apporter des modifications techniques aux propositions.

Les auteurs des propositions sont partis de l'idée de base que les indemnités proposées aux mandats politiques de parlementaire, de bourgmestre et échevin ou de président de CPAS ne doivent pas être couplées aux revenus venant d'une situation professionnelle (indépendant, secteur privé, secteur public). Ce qu'on a voulu éviter, c'est uniquement le cumul d'indemnités lié à des fonctions politiques.

Ainsi, les revenus d'un professeur d'université ne sont pas liés à son activité politique.

La même philosophie vaut également pour le cumul de mandats locaux: les revenus de fonctions

niet-politieke ambten worden niet in aanmerking genomen voor de berekening van de vergoeding voor een politiek mandaat.

II. Algemene bespreking

Verschillende leden vragen dat het advies van de Raad van State zou worden ingewonnen over deze wetsvoorstellen. In het bijzonder over de wetsvoorstellen nrs. 1-984/1 en 1-987/1 menen zij dat een advies aangewezen is.

Het voorstel om dit advies in te winnen wordt verworpen met zeven tegen drie stemmen, bij één onthouding.

De wetsvoorstellen van de heren Hostekint en Pinoie [wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat (Gedr. St. 1-15/1)] en van de heer D'Hooghe (wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten (Gedr. St. 1-956/1), evenals het amendement nr. 4 van mevrouw Thijs en de heer Caluwé zullen opnieuw worden voorgelegd aan de werkgroep «Langendries» met het oog op een eventuele amendering van het wetsvoorstel nr. 1-988/1 in de Kamer van volksvertegenwoordigers.

1. Cumulatie van mandaten

Een lid wijst erop dat in de bespreking van de voorstellen rekening moet worden gehouden met een aantal algemene vragen die bij de burger rijzen. Dit debat handelt ook over de verantwoordelijkheid van de politici.

Deze verschillende voorstellen moeten de taak, de verantwoordelijkheid en de beschikbaarheid van de verkozenen een nieuwe inhoud geven.

Dat de bevolking de politieke macht op verschillende niveaus delegeert aan verkozenen, doet een behoefte aan transparantie ontstaan en leidt tot informatieplicht. Dat houdt ook in dat de mandatarissen hun verantwoordelijkheid durven en willen opnemen.

In de voorstellen tot beperking van de cumulatie van mandaten blijven er nog een aantal kwesties op te lossen, onder meer die van de grens tussen mandaten die deel uitmaken van een politieke functie (burgemeester, schepen), en mandaten die daar niet rechtstreeks in verband mee staan.

Een senator heeft terecht opgemerkt dat een cumulatie van mandaten geen cumulatie van inkomsten is doch veeleer een cumulatie van bevoegdheden. Op te merken valt eveneens dat een overmatige cumulatie het correct uitoefenen van mandaten volstrekt onmo-

non politiques ne sont pas pris en considération pour le calcul de l'indemnité liée à un mandat politique.

II. Discussion générale

Plusieurs membres demandent que l'on recueille l'avis du Conseil d'État sur ces propositions de loi. C'est particulièrement au sujet des propositions n°s 1-984/1 et 1-987/1 qu'ils estiment qu'un avis est indiqué.

La proposition de recueillir cet avis est rejetée par 7 voix contre 3 et 1 abstention.

Les propositions de loi de MM. Hostekint et Pinoie [proposition de loi modifiant la loi du 19 juillet 1976 instituant un congé pour l'exercice d'un mandat politique (doc. 1-15/1)] et de M. D'Hooghe [proposition de loi modifiant la loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres du personnel des services publics (doc. 1-956/1)], de même que l'amendement n° 4 de Mme Thijs et M. Caluwé seront à nouveau soumis au groupe de travail «Langendries» en vue d'amender éventuellement la proposition de loi n° 1-988/1 à la Chambre des représentants.

1. Cumul des mandats

Un membre souligne que la discussion des propositions à l'examen doit répondre à une question qui se pose, d'une manière globale, par le citoyen. Ce débat porte aussi sur la responsabilité des hommes politiques.

Les différentes propositions doivent redéfinir le rôle, la responsabilité et la disponibilité des mandataires politiques.

La délégation du pouvoir politique par la population aux mandataires politiques, à des niveaux différents, nécessite une transparence et implique un devoir d'information. Cela implique aussi que les mandataires osent et peuvent prendre leurs responsabilités.

En ce qui concerne les propositions visant à limiter le cumul des mandats quelques questions doivent encore être résolues, entre autres, celle de la limite entre les mandats qui sont inhérents à une fonction politique (bourgmestre, échevin) et les mandats qui ne sont pas liés directement à cette fonction.

Comme l'a soulevé un sénateur, le cumul de mandats n'est pas un cumul de revenus mais plutôt un cumul de pouvoirs. L'on doit constater aussi qu'un excès de cumuls rend impossible une exécution correcte des mandats, peut-être faudrait-il être plus

gelijk maakt. Bij het behandelen van de verschillende voorstellen behoort er wellicht meer aandacht te gaan naar dit punt.

Volgens spreker hoeft deze analyse zich niet te beperken tot de parlementaire mandaten. Er bestaan nog heel wat andere mandaten waarvan de cumulatie om een beperking vraagt.

Een ander lid treedt dit standpunt gedeeltelijk bij. Meer precies wenst hij te vernemen waar de grens getrokken wordt voor de verschillende cumulatiemogelijkheden. Zo zijn een aantal functies eigen aan het burgemeesterschap. Soms heeft de burgemeester zitting in de directieraad of in de raad van bestuur van een intercommunale, terwijl dit niet noodzakelijk voortvloeit uit zijn ambt. Het is tegen deze cumulatie van politiek ambt en mandaten dat moet worden opgetreden.

Vanaf wanneer speelt de cumulatiebeperking als de burgemeester ook parlamentslid is? Wordt een functie in een intercommunale als een apart politiek mandaat beschouwd of als inherent aan het ambt van burgemeester?

Het lid stelt tevens vast dat in de voorstellen enkel een cumulatiebeperking geldt voor politieke mandaten en niet voor bepaalde beroepsactiviteiten. Speelt in dat geval de inkomensbeperking niet?

De hoofdindieners van de wetsvoorstellen onderstreept dat het belangrijk is dat het Parlement samengesteld blijft uit mensen die voeling houden met de dagelijkse realiteit of met de plaatselijke toestanden, hetzij door hun beroep hetzij door de uitoefening van een plaatselijk politiek mandaat.

De «Overleggroep-Langendries» heeft parlementsleden niet willen verbieden een rol te spelen in een lokaal uitvoerend orgaan. Die lokale politieke realiteit heeft soms invloed op de besprekingen in het Parlement (bijvoorbeeld in het debat over de politiehervorming). Het is dus duidelijk dat de ervaring die een parlamentslid als burgemeester of schepen op het plaatselijke niveau heeft opgedaan, nuttig kan zijn bij de besprekingen in het Parlement.

Men mag het debat niet beperken tot het probleem van de machtsconcentratie maar men moet aandacht blijven hebben voor de kennis en de ervaring van lokale verkozenen. Het is ongetwijfeld nuttig dat een aantal parlementsleden een lokaal mandaat uitoefenen.

Een spreker juicht wetsvoorstel nr. 1-864/1 toe, dat ertoe strekt mandaten in de particuliere sector bekend te maken. Het is juist dat er een direct of indirect conflict kan bestaan tussen de uitoefening van het parlementair mandaat en de uitoefening van een functie in de particuliere sector. De doorzichtigheid eist dat de burger die toestand kent. Het is dus niet de bedoeling

attentif à cet aspect lors de l'examen des différentes propositions.

L'intervenant estime qu'il ne faut pas limiter cette analyse aux mandats parlementaires uniquement. Il y a bien d'autres mandats dont le cumul mérite d'être limité.

Un autre membre partage partiellement ce point de vue. Il aimerait savoir plus précisément où se situe la limite pour les différentes possibilités de cumul. Un certain nombre de fonctions sont inhérentes à la qualité de bourgmestre. Or, le bourgmestre siège parfois au conseil de direction ou au conseil d'administration d'une intercommunale, alors que cela ne découle pas nécessairement de sa fonction. C'est précisément contre ce cumul de fonctions politiques et de mandats qu'il faut intervenir.

À partir de quel moment la limitation du cumul joue-t-elle si le bourgmestre est également parlementaire? Une fonction dans une intercommunale est-elle considérée comme un mandat politique distinct ou comme faisant partie intégrante de la fonction de bourgmestre?

L'intervenant constate également que les propositions n'instaurent une limitation des cumuls que pour les mandats politiques et non pour certaines activités professionnelles. La limitation du revenu ne joue-t-elle pas dans ce cas-là?

L'auteur principal des propositions de loi souligne qu'il est important que le parlement reste composé de personnes qui ont aussi un lien avec la réalité journalière ou avec la situation locale soit de par sa profession, soit de par l'exercice d'un mandat politique local.

Le «Groupe de concertation Langendries» n'a pas voulu éliminer la possibilité pour un parlementaire de jouer un rôle dans un exécutif local. Cette réalité politique locale se répercute parfois dans des discussions au Parlement (par exemple, dans le débat sur la réforme de la police). Il est donc évident que cette expérience en tant que bourgmestre ou échevin sur le plan local peut être utile pour les discussions au Parlement.

On ne doit pas réduire le débat au problème de concentration de pouvoir mais il faut rester attentif à la connaissance et à l'expérience des mandataires locaux. Il est incontestablement utile qu'un certain nombre de parlementaires exercent un mandat local.

Un intervenant accueille favorablement l'idée de la proposition de loi n° 1-864/1 de donner publicité à des mandats dans le secteur privé. Il est vrai qu'il peut exister un conflit direct ou indirect entre le mandat parlementaire et une fonction dans le secteur privé. La transparence exige que cette situation soit connue par le citoyen. L'idée ne serait donc pas de défendre ce

die cumulatie te verbieden maar wel ze openbaar te maken. Hij is van mening dat tijdens de bespreking ook dit voorstel behandeld moet worden.

Op de vraag van de vorige spreker antwoordt de hoofdindiener dat het voorstel duidelijk bepaalt dat een parlements lid dat een politiek ambt uitoefent op lokaal niveau, geen zitting kan hebben in een directie-comité van een intercommunale daar men dit soort van ambt niet mag uitoefenen wanneer men al een ambt van burgemeester of schepen uitoefent.

De wetsvoorstellen nr. 984 en nr. 985 voorzien in een dubbel verbod respectievelijk in artikel 2 en artikel 3:

«2° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeente, voor zover dat mandaat meer bevoegdheid verleent dan het loutere lidmaatschap van de algemene vergadering of van de raad van bestuur van die instelling en ongeacht het daaraan verbonden inkomen;

3° elk mandaat in een openbare of particuliere instelling uitgeoefend als vertegenwoordiger van het Rijk, van een gemeenschap, van een gewest, van een provincie of van een gemeente, voor zover dat mandaat een maandelijks bruto belastbaar inkomen oplevert van minstens 20 000 frank. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijzen.»

De wetsvoorstellen voorzien dus in een cumulatieverbod waarbij twee criteria gehanteerd worden:

1. uitvoerende macht;
2. een inkomen van meer dan 20 000 frank per maand.

Op die manier kon worden voorkomen dat de betrokkenen geen zitting zouden mogen hebben in een raad van bestuur aangezien er ambten zijn die de burgemeester moet uitoefenen krachtens een wetsbepaling (bijvoorbeeld, de burgemeesters moeten zitting nemen in het college van de burgemeesters van de interpolitiezones).

Wat de mandaten in de particuliere sector betreft, was het moeilijk een duidelijke regel op te stellen. Om die reden zijn deze wetsvoorstellen niet van toepassing op de beroepsactiviteiten buiten de overheidssector. De inkomsten uit die activiteiten worden niet in aanmerking genomen bij de beperking van de vergoedingen verbonden aan een politiek mandaat.

Een lid vraagt of het financieel criterium impliceert dat men toch nog een mandaat met beslissingsbevoegdheid mag uitoefenen als bedoeld in het 2° voor zover de vergoeding voor dat mandaat 20 000 frank per maand niet overschrijdt. Kan het parlements lid-

cumul mais de le rendre public. Il estime qu'il faut intégrer cette proposition dans la discussion.

À la question du préopinant, l'auteur principal répond que la proposition stipule clairement qu'un parlementaire qui exerce une fonction politique au niveau local ne peut pas siéger dans un comité de direction d'une intercommunale, la règle étant qu'on ne peut pas exercer ce type de fonction lorsqu'on exerce déjà une fonction de bourgmestre ou d'échevin.

Or, les propositions de loi n° 984 et n° 985 prévoient une double interdiction:

«2° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que ce mandat confère davantage de pouvoir que la simple qualité de membre de l'assemblée générale ou du conseil d'administration de cet organisme et quel que soit le revenu y afférent;

3° tout mandat exercé au sein d'un organisme public ou privé, en tant que représentant de l'État, d'une communauté, d'une région, d'une province ou d'une commune, pour autant que le revenu mensuel brut imposable y afférent atteigne un montant de 20 000 francs au moins (montant adapté annuellement à l'évolution de l'indice des prix à la consommation).»

Les propositions de loi prévoient donc une interdiction de cumul en utilisant deux critères:

1. pouvoir exécutif;
2. une rémunération qui dépasse un montant de 20 000 francs par mois.

De cette façon, on a évité l'interdiction de siéger dans un conseil d'administration puisqu'il y a des fonctions que le bourgmestre est obligé d'exercer par une disposition légale (par exemple, les bourgmestres devront siéger dans le collège de bourgmestres des zones interpolitiques).

En ce qui concerne les mandats privés, il a été difficile d'établir une règle précise. Pour cette raison, les activités professionnelles, en dehors du secteur public, ne sont pas visées par les présentes propositions de loi. Les revenus de ces activités ne sont pas pris en compte pour la limitation des indemnités liés à un mandat politique.

Un membre demande si le critère financier implique que l'on puisse exercer malgré tout un mandat conférant un pouvoir de décision au sens du 2°, pour autant que la rémunération de ce mandat ne dépasse pas 20 000 francs par mois. Le parlementaire-

burgemeester bijvoorbeeld in een intercommunale blijven als commissaris?

De hoofdindieners van de voorstellen herinnert aan de algemene opzet van de voorstellen, te weten het verbod invoeren om zitting te hebben in het uitvoerend orgaan van een openbare of particuliere instelling. Om de vraag precies te beantwoorden, wijst hij erop dat een commissaris een controlerende taak heeft en niet een uitvoerende. Volgens spreker bestaat er geen bezwaar om die taak verder uit te oefenen.

Het is daarentegen verboden een uitvoerende taak (directiecomité) uit te voeren, ook al bedraagt de vergoeding niet eens 20 000 frank per maand. Het 2° en 3° leggen dus twee afzonderlijke criteria op. Het 3° kan niet worden gezien als een uitzondering op de regel in het 2°.

Een ander lid vraagt of bij de parlementaire vergoeding rekening wordt gehouden met het bruto- dan wel met het nettobedrag.

De hoofdindieners van de voorstellen verwijst naar de uitleg daarover in voorstel nr. 1-985/1 (blz. 4, voetnoot nr. 1): «Onder parlementaire vergoeding wordt verstaan, de (basis)vergoeding bedoeld in artikel 27, tweede lid, 5°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, met uitzondering van de vergoedingen voor de uitoefening van bijzondere functies in de parlementaire assemblees en met uitzondering van de terugbetaling door die assemblees van gemaakte kosten.»

Wat het op te richten college van burgemeesters voor een politiezone betreft, is reeds gepreciseerd dat dit niet valt onder de cumulatiebeperking. Een lid wenst te vernemen of het voorzitterschap van dit college niet onder het cumulatieverbod valt.

De hoofdindieners van de voorstellen wijst erop dat men op dit punt steeds moet terugrijpen naar de beginselen in het 2° en het 3° van de voorstellen nrs. 984 en 985.

Het is volstrekt onmogelijk een exhaustieve lijst op te stellen van alle toegestane cumulaties. Een hele reeks activiteiten maakt deel uit van het ambt van burgemeester of schepen (culturele verenigingen, sociale verenigingen).

Een lid besluit hieruit dat de functies die rechtstreeks het gevolg zijn van het uitoefenen van het ambt van burgemeester of schepen, niet onder het cumulatieverbod vallen.

De hoofdindieners van de voorstellen is het eens met dit besluit op voorwaarde dat de interpretatie niet te ruim wordt. Dat betekent evenwel niet dat de burgemeester automatisch deel uitmaakt van het directiecomité van ziekenhuizen, zoals dat in sommige gemeenten gebruikelijk is. Om het cumulatieverbod te interpreteren kan men dus niet terugrijpen naar een gemeentereglement.

bourgmestre peut-il par exemple continuer à siéger en tant que commissaire dans une intercommunale?

L'auteur principal des propositions de loi rappelle la philosophie générale des propositions de loi qui était d'interdire de siéger dans l'organe exécutif d'un organisme public ou privé. Pour répondre à la question précise, il rappelle qu'un commissaire exerce une fonction de contrôle et pas une fonction exécutive. À son avis, il n'y a pas d'objection à ce que l'on continue à exercer cette fonction.

L'exercice d'une fonction exécutive (Comité de direction) est par contre exclu, même si le montant de l'indemnité ne dépasse pas les 20 000 francs par mois. Le 2° et le 3° imposent donc deux critères distincts et le 3° ne doit pas être considéré comme une exception à la règle prévue au 2°.

Un autre membre voudrait savoir si, pour l'indemnité parlementaire, c'est l'indemnité brute ou nette qui est prise en considération.

L'auteur principal des propositions se réfère à la précision dans la proposition de loi n° 1-985/1 (p. 4, note de bas de page n° 1): «Par indemnité parlementaire, il y a lieu d'entendre l'indemnité (de base) visée à l'article 27, alinéa 2, 5°, du Code des impôts sur les revenus 1992, à l'exception des indemnités pour l'exercice de fonctions spéciales au sein des assemblees parlementaires et des remboursements pour frais exposés accordés par ces assemblees.»

Il a déjà été précisé que la limitation du cumul ne s'applique pas au collège de bourgmestres des zones interpolices, à créer. Un membre souhaiterait savoir si l'interdiction de cumul s'applique à la présidence de ce collège.

L'auteur principal des propositions de loi répond que, à cet égard, il faut toujours se référer aux principes énoncés dans les points 2° et 3° des propositions de loi n°s 984 et 985.

Il est tout à fait impossible de dresser un inventaire exhaustif de tous les cumuls qui restent admis. Toute une série d'activités sont inhérentes aux fonctions de bourgmestre ou d'échevin (associations culturelles, associations sociales).

Un membre en conclut que l'interdiction de cumul ne s'applique pas aux fonctions qui résultent directement de l'exercice de la fonction de bourgmestre ou d'échevin.

L'auteur principal des propositions marque son accord avec cette conclusion à condition que cela ne mène pas à une interprétation extensive. Cela ne signifie pas, comme il est de coutume dans certaines communes, que le bourgmestre soit d'office au comité de direction des hôpitaux. Pour l'interprétation de l'interdiction du cumul, on ne peut donc pas se référer à un règlement communal.

Tot besluit stelt spreker dat men uitsluitend van de tekst van de voorstellen kan uitgaan om de regels correct te interpreteren. Hij herinnert eraan dat de wetsvoorstellen uit een compromis zijn ontstaan, waarmee men enerzijds de aanwezigheid diende te beperken van de plaatselijk gekozenen, die dus voor een keuze komen te staan, en anderzijds elke mogelijkheid uit te sluiten om functies uit te oefenen die deel uitmaken van het ambt van burgemeester.

Het lid begrijpt dat cumulatie zeker is toegelaten wanneer een wet of een decreet de burgemeester de uitoefening van een bepaalde functie oplegt.

De hoofdindieners van de voorstellen onderschrijft deze interpretatie: dergelijke functies maken deel uit van het ambt van burgemeester.

Een ander lid vraagt of het gevaar niet bestaat dat het 3° wordt omzeild door een auto met chauffeur of andere materiële voordelen toe te kennen en toch het inkomensbedrag van 20 000 frank per maand niet te overschrijden.

Over het 2° vraagt spreekster wat de precieze betekenis is van de woorden «voor zover dat mandaat meer bevoegdheid verleent».

Wanneer iemand tot voorzitter van de raad van bestuur wordt benoemd op basis van een politieke verdeling, bezit hij niet noodzakelijk meer bevoegdheden dan welk ander lid ook van de raad van bestuur.

De hoofdindieners van de voorstellen antwoordt dat de toegekende materiële voordelen (transportkosten, enz.) worden gecontroleerd door de fiscus.

Men kan de wet niet omzeilen met de transportkosten. Alle materiële voordelen moeten worden aangegeven en de fiscus moet beslissen of een materieel voordeel wordt beschouwd als een inkomen. Gesteld dat het zo is en dat de drempel van 20 000 frank wordt overschreden, dan vindt het verbod in het 3° toepassing en moet de gekozenen de knoop doorhakken.

Voorts antwoordt de indiener dat van het begrip «bevoegdheid» geen definitie te geven is. Belangrijk is rekening te houden met de opzet van de voorstellen, die een overmatige cumulatie van bevoegdheden willen verbieden.

Een lid geeft het voorbeeld van een intercommunale uit zijn eigen streek die geen directiecomité heeft, enkel een raad van bestuur. Valt de voorzitter van de raad van bestuur onder dit cumulatieverbod?

In de tweede plaats wijst hij erop dat het gebruikelijk is dat de leden van de raad van bestuur presentiegeld ontvangen. Er rijst dan geen enkel probleem om na te gaan of de voorziene vergoeding van 20 000 frank al dan niet wordt overschreden. In andere gevallen wordt de leden van de raad van bestuur soms

Il conclut que l'on peut seulement se baser sur les termes des propositions pour donner une interprétation correcte des règles applicables. Il rappelle que les propositions de loi sont le fruit d'un compromis où il fallait, d'un côté, limiter la présence des mandataires locaux qui seront donc obligés de faire des choix et, d'autre part, exclure toute possibilité d'exercice de fonctions qui sont inhérentes à la fonction de bourgmestre.

Le membre en conclut que le cumul sera certainement admis lorsqu'une loi ou un décret impose au bourgmestre d'exercer une fonction donnée.

L'auteur principal des propositions confirme cette interprétation: de telles fonctions font partie de la fonction de bourgmestre.

Un autre membre demande s'il n'y a pas de risque de détournement du 3° de la loi en accordant une voiture avec chauffeur ou d'autres avantages matériels tout en restant en dessous du montant de 20 000 francs du revenu mensuel.

À propos du 2°, l'intervenante voudrait savoir ce que signifie exactement «pour autant que ce mandat confère davantage de pouvoir».

Une personne qui est nommée président d'un conseil d'administration en fonction d'une répartition politique n'a pas nécessairement plus de pouvoir qu'un autre membre du conseil d'administration.

L'auteur principal des propositions de loi répond que les avantages matériels accordés (frais de déplacement, etc.) sont contrôlés par l'administration fiscale.

On ne peut pas détourner la loi par le biais des frais de déplacement. Tous les avantages matériels doivent être déclarés et c'est à l'administration fiscale de décider si un avantage matériel doit être considéré comme un revenu. Si cela est le cas et si le seuil de 20 000 francs est dépassé, l'interdiction prévue au 3° s'appliquera et le mandataire sera obligé de faire un choix.

En ce qui concerne la notion de «pouvoir», l'auteur répond qu'elle est indéfinissable. Il est important de tenir en vue la philosophie de base des propositions qui consiste à interdire un cumul excessif de pouvoir.

Un membre cite l'exemple d'une intercommunale de sa région qui n'a pas de comité de direction mais seulement un conseil d'administration. Le président de ce conseil d'administration tombe-t-il sous le coup de cette interdiction de cumul?

Par ailleurs, il est d'usage que les membres du conseil d'administration perçoivent un jeton de présence. Dans ce cas, il n'y aura aucune difficulté à vérifier si la rémunération prévue de 20 000 francs est dépassée ou non. Dans d'autres cas, les membres du conseil d'administration se voient parfois offrir un

gratis een reis aangeboden. Hoe zal dit voordeel worden aangerekend?

De hoofddiener van de wetsvoorstellen antwoordt dat men niet alle mogelijkheden in een wettekst kan opnemen. De wet legt de prioriteiten vast, anders zou men een massa uitzonderingen kunnen bedenken. Deze voorstellen willen het normaal verband tussen het werk van een parlementslid en zijn lokale bezigheden duidelijk vastleggen.

Men kan geen discussie aangaan over alle detailspecten van de uitoefening van lokale functies.

Een lid meent dat er geen eind komt aan de creativiteit om uitzonderingen te vinden op de regels. Meent de administratie van de belastingen dat dergelijke reizen een vergoeding in natura zijn en dus bij het belastbaar inkomen opgeteld moeten worden, dan zal het 3° toegepast worden.

Uit de bespreking kan worden besloten dat het begrip «bezoldigd uitvoerend mandaat» zoals dat voorkomt in de wetsvoorstellen nrs. 984, 985 en 986 geen betrekking heeft op:

- de uit het ambt afgeleide mandaten,
- de mandaten in de adviesorganen,
- de mandaten in instellingen zonder rechtspersoonlijkheid,
- de ombezoldigde mandaten.

2. Bevoegdheid van de bijzondere wetgever om de cumulatie te beperken van de leden van de Vlaamse Raad en van de Waalse Gewestraad

Een lid meent dat de bijzondere wetgever zijn bevoegdheid overschrijdt door een regeling voor te stellen voor de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad (wetsvoorstel nr. 1-984/1).

Op grond van artikel 118, § 2, van de Grondwet kent de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) een aantal constitutieve bevoegdheden toe aan de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad en in sommige gevallen aan de Franse Gemeenschapsraad en dit voor wat betreft hun verkiezing, samenstelling en werking.

De decreten waarmee deze constitutieve bevoegdheden worden uitgeoefend, moeten worden aangenomen met twee derden van de uitgebrachte stemmen, op voorwaarde dat de meerderheid van de leden van de betrokken Raad aanwezig is (art. 35, § 3, BWHI).

Naar luid van artikel 24*bis*, § 3, BWHI, kunnen de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad, ieder wat hem betreft, bij decreet bijkomende onverenigbaarheden instellen.

Derhalve betaamt het niet dat de bijzondere wetgever een aangelegenheid regelt die hij, in casu, aan de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad, ieder wat hem betreft, heeft opgedragen.

voyage gratuit. Comment va-t-on imputer cet avantage?

L'auteur principal des propositions de loi répond qu'il est impossible de prévoir toutes les possibilités dans un texte de loi. La loi définit les priorités, sinon on pourrait imaginer une multitude d'exceptions. Ces propositions essayent de définir de façon claire le lien normal entre le travail d'un parlementaire et son travail local.

Il ne faut pas entrer dans des discussions sur tous les détails de l'exercice des fonctions locales.

Pour un membre, la créativité qui permet de trouver des exceptions aux règles ne connaît pas de bornes. Si l'administration fiscale considère que de tels voyages constituent une rémunération en nature et qu'il y a dès lors lieu de les inclure dans le revenu imposable, on leur appliquera le 3°.

Au terme de la discussion, il peut être conclu que la notion de «mandat exécutif rémunéré» telle qu'elle a été reprise dans les propositions de loi n°s 984, 985 et 986 ne concerne pas:

- les mandats dérivés de la fonction,
- les mandats dans les organes consultatifs,
- les mandats dans des organismes dépourvus de la personnalité juridique,
- les mandats à titre gratuit.

2. Compétence du législateur spécial à limiter le cumul des membres du Conseil régional wallon et des membres du Conseil flamand

Selon un membre, le législateur spécial outrepassé ses compétences en proposant une réglementation pour le Conseil flamand et pour le Conseil régional wallon (proposition de loi n° 1-984/1).

En vertu de l'article 118, § 2, de la Constitution, la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles (LSRI) confère certaines compétences constitutives au Conseil flamand, au Conseil régional wallon et, dans certains cas, au Conseil de la Communauté française, en ce qui concerne leur élection, leur composition et leur fonctionnement.

Les décrets exerçant ces compétences constitutives doivent être adoptés à la majorité des deux tiers des suffrages exprimés, à condition que la majorité des membres du Conseil concerné soit présente (art. 35, § 3, LSRI).

Aux termes de l'article 24*bis*, § 3, LSRI, le Conseil régional wallon et le Conseil flamand peuvent, chacun pour ce qui le concerne, déterminer par décret des incompatibilités supplémentaires.

Par conséquent, il ne convient pas que le législateur spécial règle une matière qu'il a confiée, en l'occurrence au Conseil régional wallon et au Conseil flamand, chacun pour ce qui le concerne.

Het toepassingsgebied van het voorstel dient dan ook beperkt te blijven tot de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, de Raad van de Duitstalige Gemeenschap en de Franse Gemeenschapsraad.

Gezien de samenstelling van deze laatste Raad, met name de 75 leden van de Waalse Gewestraad en 19 leden van de Franse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, dient er te worden op toegezien dat het vaststellen van onverenigbaarheden voor die Raad niet de handelingsmogelijkheid van de Waalse Gewestraad beperkt.

De hoofdindieners van de wetsvoorstellen merkt op dat over de bevoegdheid van de bijzondere wetgever terzake geen enkele twijfel bestaat. De constitutieve autonomie heeft niets uitstaande met deze problematiek.

Het lid wijst erop dat artikel 24, § 3, BWHI, aan de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad de bevoegdheid heeft opgedragen om, ieder wat hem betreft, bijkomende onverenigbaarheden in te stellen.

Volgens een ander lid dient men het voorstel van bijzondere wet nr. 1-984/1 te lezen tegen de huidige achtergrond van artikel 24*bis*, dat reeds een aantal voorwaarden bepaalt, onder meer inzake onverenigbaarheden tussen parlementaire functies.

Het wil hem dus voorkomen dat dit voorstel volledig past in de bijzondere wet en dat de bijzondere wetgever er bevoegd voor is.

Een derde lid wijst erop dat beide wetgevende niveaus bevoegd zijn.

Zowel de bijzondere wetgever als de Gewestraden kunnen onverenigbaarheden opleggen. De bijzondere wetgever kan een globale regeling treffen. De Gewestraden kunnen, door de constitutieve autonomie, zichzelf bijkomende onverenigbaarheden opleggen.

Zowel de bijzondere wetgever als de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad kunnen onverenigbaarheden opleggen. De bijzondere wetgever is hiertoe bevoegd op grond van artikel 139 van de Grondwet.

De Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad kunnen ieder wat hem betreft, op grond van de bevoegdheid die de bijzondere wetgever hen in artikel 24*bis*, § 3, heeft gegeven, bijkomende onverenigbaarheden instellen.

Het verschil tussen beide is dat de bevoegdheid van de bijzondere wetgever gebaseerd is op de Grondwet en die van de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad op de «constitutieve autonomie» die door de bijzondere wetgever is verleend.

In theorie is het zelfs mogelijk dat de bijzondere wetgever artikel 24*bis*, § 3, afschaft.

Le champ d'application de la proposition doit donc se limiter au Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, au Conseil de la Communauté germanophone et au Conseil de la Communauté française.

Vu la composition de ce dernier Conseil, à savoir les 75 membres du Conseil régional wallon et les 19 membres du groupe linguistique français du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, il y a lieu de veiller à ce que la fixation des incompatibilités pour ce Conseil ne limite pas en l'espèce la liberté de manœuvre du Conseil régional wallon.

L'auteur principal des propositions de loi fait remarquer qu'il n'y a point de doute sur la compétence du législateur spécial en cette matière. L'autonomie constitutive ne concerne pas cette problématique.

Le membre souligne que l'article 24, § 3, de la loi spéciale de réformes institutionnelles a habilité le Conseil flamand et le Conseil régional wallon à prévoir, chacun pour ce qui le concerne, des incompatibilités supplémentaires.

Un autre membre estime que la proposition de loi spéciale n° 1-984/1 doit se lire dans le cadre actuel de l'article 24*bis* où sont déjà précisées un certain nombre de conditions, notamment d'incompatibilités entre les fonctions parlementaires.

Il lui semble donc que cette proposition s'insère parfaitement dans la loi spéciale et qu'elle relève de la compétence du législateur spécial.

Un troisième membre souligne que les deux niveaux législatifs sont compétents.

Tant le législateur spécial que les conseils régionaux peuvent imposer des incompatibilités. Le législateur spécial peut édicter une réglementation générale. Quant aux conseils régionaux, ils peuvent du fait de leur autonomie constitutive s'imposer des incompatibilités supplémentaires.

Tant le législateur spécial que le Conseil flamand et le Conseil régional wallon peuvent imposer des incompatibilités. Le législateur spécial y est habilité par l'article 139 de la Constitution.

Le Conseil flamand et le Conseil régional wallon peuvent, chacun pour ce qui le concerne, instituer des incompatibilités supplémentaires sur la base de la compétence que le législateur spécial leur a conférée à l'article 24*bis*, § 3.

Ce qui les différencie, c'est que le législateur spécial tient sa compétence de la Constitution, alors que la compétence du Conseil flamand et du Conseil régional wallon se fonde sur l'«autonomie constitutive» que leur a accordé le législateur spécial.

En théorie, il est même possible que le législateur spécial abroge l'article 24*bis*, § 3.

Het staat dus buiten kijf dat de bijzondere wetgever bevoegd is om de reeds in de wet van 8 augustus 1980 bepaalde onverenigbaarheden uit te breiden.

Dit ontkennen komt erop neer dat de bijzondere wetgever niet bevoegd zou zijn om de bijzondere wet te wijzigen.

Dit verandert trouwens niets aan de bevoegdheid van de Vlaamse Raad of de Waalse Gewestraad om zichzelf bijkomende onverenigbaarheden op te leggen.

De hoofdindieners van de voorstellen deelt dit laatste standpunt volkomen. Het Waalse parlement heeft een nieuw decreet op de intercommunales aangenomen waarin de deelname van elke plaatselijke verkozenen beperkt wordt tot drie intercommunales.

Ook de meerderheid van de commissie schaaft zich achter dit standpunt.

3. De bestendig afgevaardigden (Wetsvoorstel nr. 1-986/1)

Wat de bestendig afgevaardigden betreft, stelt een lid vast dat hun financieel statuut geharmoniseerd wordt met dat van de senatoren.

Op dit ogenblik beschikken de bestendig afgevaardigden over een dienstwagen met chauffeur. Zal dit voordeel in de toekomst afgeschaft worden?

De hoofdindieners van het voorstel vermeldt dat het wetsvoorstel hen gelijkschakelt voor alles wat betrekking heeft op de cumulatie van mandaten. De wijze waarop de kosten in de provincies berekend worden, is een intern organisatieprobleem van de provincies. Het behoort tot de belastingvoordelen die aangerekend worden voor het belastbaar inkomen.

Spreekster merkt op dat de senatoren vergoed worden voor hun reiskosten maar in de provincies genieten de bestendig afgevaardigden een aanzienlijk materieel voordeel.

De hoofdindieners van het voorstel wijst erop dat dit een aangelegenheid is die de provincies zelf regelen.

Een lid wijst erop dat ook het parlementslid dat burgemeester is van een grote stad, over een wagen met chauffeur beschikt. Het probleem moet dus niet specifiek worden toegespitst op de leden van de bestendige deputatie.

Wat de cumulatiebeperving van de bestendig afgevaardigde betreft, vraagt een lid zich af of dit in de praktijk kan worden verwezenlijkt. De meeste bestendig afgevaardigden hebben immers zitting in diverse directiecomités of zijn voorzitter van VZW's.

De hoofdindieners van de voorstellen merkt op dat het moeilijk is zich een beeld te vormen van de praktijken die in de provincies bestaan. Soms zijn de besten-

Il ne fait donc aucun doute que le législateur spécial est habilité à étendre les incompatibilités déjà prévues par la loi du 8 août 1980.

Le dénier reviendrait à dire que le législateur spécial n'est pas habilité à modifier la loi spéciale.

Cela ne change d'ailleurs rien au pouvoir qu'a le Conseil flamand ou le Conseil régional wallon de s'imposer des incompatibilités.

L'auteur principal des propositions partage entièrement ce dernier point de vue. Le Parlement wallon a voté un nouveau décret sur les intercommunales qui limite la présence de tout mandataire local à trois intercommunales.

La majorité des commissaires se rallie également à ce point de vue.

3. Les députés permanents (Proposition de loi n° 1-986/1)

En ce qui concerne le statut financier des députés, une membre constate que l'on harmonise le statut du député permanent avec celui des sénateurs.

Actuellement, les députés permanents bénéficient d'une voiture de fonction avec chauffeur. Est-ce que cette gratification leur sera supprimée à l'avenir?

L'auteur principal de la proposition rappelle que la proposition de loi les aligne sur tout ce qui a trait au cumul des mandats. La manière dont les frais sont calculés dans les provinces est un problème d'organisation interne au niveau des provinces. Ce sera un des avantages fiscaux qui sera imputé au revenu imposable.

L'intervenante fait remarquer que les sénateurs sont remboursés de leurs frais de déplacement mais, dans les provinces, les députés permanents jouissent d'un avantage matériel considérable.

L'auteur principal de la proposition rappelle qu'il s'agit d'une matière que les provinces règlent elles-mêmes.

Un membre souligne que le parlementaire qui est bourgmestre d'une grande ville dispose lui aussi d'une voiture avec chauffeur. Ce problème n'est donc pas l'apanage des membres de la députation permanente.

Un membre se demande s'il sera possible en pratique de limiter le cumul du député permanent. La plupart d'entre eux siègent en effet dans plusieurs comités de direction ou sont président d'ASBL.

L'auteur principal des propositions fait remarquer qu'il est difficile d'avoir connaissance des pratiques des provinces à cet égard. Parfois, les députés perma-

dig afgevaardigden voorzitter van een VZW omdat het deel uitmaakt van hun ambt. Indien deze directiefunctie geen deel uitmaakt van hun ambt als bestendig afgevaardigde, wordt de cumulatierегeling toegepast.

Een lid merkt op dat de vergoeding van de bestendig afgevaardigden gelijkgeschakeld wordt met die van de senatoren. Hij meent dan ook dat de ambten van directeur (voorzitter van een VZW), die deel uitmaken van het ambt dat ze bekleden, gratis uitgeoefend moeten worden. Zo krijgt het probleem een algemene oplossing.

4. Politiek verlof

4.1. De bevoegdheid van de federale wetgever

Wat het wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof betreft (nr. 1-988/1), wordt een regeling voorgelegd voor politici die in de openbare sector werkzaam zijn.

Een lid betwijfelt of de federale wetgever bevoegd is om het politiek verlof van gemeenschaps- en gewestambtenaren te regelen.

De hoofdindieners van het wetsvoorstel merkt op dat het voorliggende voorstel het politiek verlof regelt van de verkozenen voor wie de federale wetgever bevoegd is (gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen).

Op dezelfde wijze kunnen de gewesten en de gemeenschappen bij decreet het politiek verlof regelen waarop hun verkozenen recht hebben (bijvoorbeeld de leerkrachten).

De vorige spreekster wijst erop dat de wet van 18 september 1986 dateert van vóór de grondwetswijziging en zij meent dat de federale wetgever niet langer bevoegd is om die wet te wijzigen voor de gemeenschaps- en gewestambtenaren.

Zij vraagt om, tenminste over dit punt, het advies van de Raad van State in te winnen.

Een lid wijst erop dat de voorgestelde wijziging van de wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten uiteraard slechts geldt voor die diensten waarvoor de federale wetgever nog bevoegd is.

Met dit voorstel overtreedt de federale wetgever geenszins zijn bevoegdheid. De bevoegdheid van de gemeenschappen en gewesten om het politiek verlof zelf te regelen voor hun eigen personeel staat buiten kijf. De legistische praktijk wijst trouwens uit dat alle assemblees van deze bevoegdheid gebruik hebben gemaakt om deze materie te regelen [*cf.* de lange lijst van decreten, ordonnances en besluiten die wordt opgesomd in het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 18 september 1986 tot instelling van het poli-

nents sont président d'ASBL parce que c'est inhérent à leur fonction. Si, par contre, cette fonction de direction n'est pas inhérente à leur fonction de député, l'interdiction de cumul s'appliquera.

Un membre rappelle que la rémunération des députés permanents est alignée sur celle des sénateurs. Il estime dès lors que les fonctions de direction (président d'ASBL), inhérentes à la fonction occupée, devraient être exercées à titre gratuit. Ainsi, le problème serait résolu de façon générale.

4. Congés politiques

4.1. La compétence du législateur fédéral

La proposition de loi visant à améliorer les congés politiques (n° 1-988/1), prévoit un régime pour les hommes politiques occupés dans le secteur public.

Une membre doute que le législateur fédéral soit compétent pour régler les congés politiques des fonctionnaires des communautés et des régions.

L'auteur principal de la proposition de loi rappelle que la proposition à l'examen règle le congé politique pour les mandataires pour lesquels le législateur fédéral est compétent (conseillers communaux, conseillers provinciaux, bourgmestres et échevins).

De la même manière, les régions et les communautés pourront régler par décret le congé politique auquel leurs mandataires ont droit (par exemple les enseignants).

L'intervenante précédente souligne que la loi du 18 septembre 1986 date d'avant la dernière révision constitutionnelle et elle estime que le législateur fédéral n'est plus habilité à modifier cette loi pour les fonctionnaires des communautés et des régions.

Elle demande que, sur ce point au moins, on prenne l'avis du Conseil d'État.

Un membre fait remarquer que la modification proposée de la loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres du personnel des services publics ne s'applique bien entendu qu'à ceux des services pour lesquels le législateur fédéral est toujours compétent.

Par cette proposition, le législateur fédéral n'outrepasse en rien ses compétences. La compétence des communautés et des régions à régler elles-mêmes le congé politique de leur propre personnel, est incontestable. La pratique législative révèle d'ailleurs que toutes les assemblees ont fait usage de cette compétence pour régler cette matière [*cf.* la liste imposante de décrets, ordonnances et arrêtés énumérés dans la proposition de loi modifiant la loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres

tiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten van senator D'Hooghe (Stuk Senaat nr. 1-956/1)].

Blijft evenwel het feit dat de wet van 18 september 1986 de basiswet blijft voor het politiek verlof die ook geldt voor de gewesten en gemeenschappen voor zover zij daar nog niet anders over hebben beslist.

Anderzijds is het ook duidelijk dat de thans voorgestelde wijzigingen enkel gelden voor die overheidsdiensten waarvoor de federale wetgever bevoegd is.

De commissie is het eens met dit standpunt.

4.2. Politiek verlof gemeenteraadsleden

Wat het politiek verlof voor gemeenteraadsleden betreft, wijst een lid erop dat voor de burgemeesters en de schepenen politiek verlof wordt toegekend naar gelang van de grootte van de gemeente.

Dat is niet het geval voor gemeenteraadsleden hoewel de werklast aanzienlijk kan verschillen wanneer het om een grote of een kleine gemeente gaat. Moet niet worden overwogen hierin enige gradatie te brengen?

Wat het politiek verlof voor gemeenteraadsleden betreft, merkt een lid op dat voorstel nr. 988/1 één dag toevoegt aan de dag politiek verlof die oorspronkelijk was bepaald en twee dagen facultatief verlof. Bovendien wordt het mogelijk dit politiek verlof te splitsen.

De hoofdindieners van het voorstel is van mening dat wanneer de meerderheid van de commissieleden het aantal dagen politiek verlof voor de gemeenteraadsleden wil verhogen, een amendement in die zin moet worden ingediend. Een dergelijk amendement is niet onverenigbaar met de geest van het voorstel.

Hij merkt niettemin op dat het voorstel reeds voorziet in een onderscheid tussen de verschillende raden op grond van de grootte van de gemeenten.

5. Burgerrechtelijke aansprakelijkheid en strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen

Wat het wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid en de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen betreft (nr. 1-987/1) heeft een lid vernomen dat de regering eveneens een wetsontwerp hierover voorbereidt.

Is het niet beter die twee teksten samen te behandelen?

De hoofdindieners van het voorstel antwoordt dat de regering zich ertoe verbonden heeft een ontwerp in

du personnel des services publics, qu'a déposée le sénateur D'Hooghe (doc. Sénat, n° 1-956/1)].

Il reste toutefois que la loi du 18 septembre 1986 demeure la loi de base du congé politique et qu'elle s'applique aussi aux régions et aux communautés dans la mesure où celles-ci n'en ont pas encore décidé autrement.

Par ailleurs, il est clair aussi que les modifications proposées aujourd'hui ne valent que pour les services publics pour lesquels le législateur fédéral est compétent.

La commission partage ce point de vue.

4.2. Le congé politique des conseillers communaux

En ce qui concerne le congé politique des conseillers communaux, un membre souligne que les bourgmestres et les échevins se voient accorder un congé politique en fonction de la taille de la commune.

Ce n'est pas le cas des conseillers communaux, bien que le volume de travail puisse varier sensiblement selon qu'il s'agit d'une grande ou d'une petite commune. Ne devrait-on pas envisager d'introduire une certaine gradation?

En ce qui concerne le congé politique des conseillers communaux, un membre fait remarquer que la proposition n° 988/1 ajoute un jour au jour de congé politique prévu initialement et deux jours de congé facultatifs et permet de fractionner ce congé politique.

L'auteur principal de la proposition estime que, lorsque la majorité de la commission veut augmenter davantage le congé politique pour les conseillers communaux, un amendement devrait être déposé dans ce sens. Un tel amendement n'est pas incompatible avec l'esprit de la proposition.

Néanmoins, il fait remarquer que la proposition prévoit déjà une différenciation entre les différents conseils en fonction de la taille des communes.

5. Responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins

En ce qui concerne la proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins (n° 1-987/1), un membre a appris que le gouvernement prépare également un projet de loi à ce sujet.

N'est-il pas indiqué d'examiner les deux textes ensembles?

L'auteur principal de la proposition répond que le gouvernement s'est engagé à déposer un projet qui

te dienen dat losstaat van het behandelde voorstel. Beide teksten moeten dus niet samen worden behandeld.

Een lid vraagt waarom het bedrag van de geldboeten beperkt is tot 0,01 % van de gewone ontvangsten. Dreigt die maatregel geen gat te slaan in de begroting van de kleine gemeenten?

Een lid preciseert dat de beperking van het bedrag van de geldboete die door de gemeente ten laste wordt genomen tot een tienduizendste van de gewone ontvangsten er juist toe strekt de kleine gemeenten met relatief beperkte budgetten te beschermen.

Op de vraag wie het verschil zal moeten betalen tussen het bedrag van de geldboete en het deel van de geldboete dat door de gemeente verschuldigd is, antwoordt de hoofdindieners van het voorstel dat het verschil betaald zal moeten worden door de veroordeelde mandataris.

Een senator is het eens met het voorgestelde principe van het voorstel betreffende de burgerlijke aansprakelijkheid en de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen maar meent dat het bijzonder slecht is uitgewerkt.

Twee technieken worden door elkaar gebruikt. De gemeenten zijn enerzijds beperkt aansprakelijk voor de boeten en anderzijds wordt een verplichte verzekering opgelegd.

Om het probleem van de beperking van de budgettaire belasting voor de gemeenten op te lossen is het voldoende om een verplichte verzekering op te leggen. Het zijn immers precies de burgemeesters in kleine gemeenten die door een gebrekkige scholing soms fouten begaan.

Door een verplichte verzekering weet de gemeente perfect wat ze moet betalen, nl. de verzekeringspremie. Daardoor is de burgemeester bovendien gedekt voor zijn burgerlijke aansprakelijkheid.

Een lid wijst erop dat in de toelichting bij het wetsvoorstel vermeld wordt dat het voor de gemeente vastgestelde plafond niet de opdecimen bevat. Wat is de reden om, van het reeds beperkte bedrag, nog de opdecimen uit te sluiten — vaak zijn dat de belangrijkste inkomsten van een gemeente.

De hoofdindieners van het voorstel antwoordt dat men heeft willen voorkomen dat de gemeentebegroting te zwaar onder druk zou komen te staan daar de opdecimen een belangrijke bron van inkomsten zijn voor de gemeenten.

Een lid meent dat die bepaling de kleinere gemeenten dreigt te discrimineren. De geldboeten zijn dezelfde voor de verantwoordelijken van een kleine gemeente als voor die van een grote.

De indiener van het voorstel herinnert eraan dat de bepaling tot doel heeft de gemeentebegroting te

n'est pas lié avec la proposition à l'examen. Il ne faut donc pas examiner les deux ensemble.

Un membre demande pourquoi le montant des amendes est limité à 0,01 % des recettes ordinaires. Est-ce que cette mesure ne risque pas de porter gravement atteinte au budget des petites communes ?

Un membre précise que la limitation du montant de l'amende prise en charge par la commune à un dix millièmes des recettes ordinaires vise à protéger les petites communes dont les budgets sont limités.

À la question portant sur la désignation de celui qui devra payer la différence entre le montant de l'amende et la partie de l'amende due par la commune, l'auteur principal de la proposition répond que c'est le mandataire condamné qui devra acquitter la différence.

Un sénateur souscrit au principe retenu dans la proposition concernant la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins, mais estime qu'il est particulièrement mal mis en œuvre.

On confond deux techniques. D'une part, les communes ont une responsabilité limitée pour ce qui est des amendes et, d'autre part, on impose une assurance obligatoire.

Pour résoudre le problème de la limitation de la charge budgétaire pour les communes, il suffit d'imposer une assurance obligatoire. Ce sont en effet précisément les bourgmestres des petites communes qui, en raison d'une formation lacunaire, commettent parfois des erreurs.

Une assurance obligatoire permet à la commune de savoir exactement ce qu'elle doit payer, c'est-à-dire la prime d'assurance. En outre, le bourgmestre sait ainsi sa responsabilité civile couverte.

Un commissaire signale que les développements de la proposition de loi précisent que le plafond fixé pour la commune ne comprend pas les décimes additionnels. Pour quelle raison exclut-on du montant déjà restreint les décimes additionnels ? Ce sont souvent les principales recettes d'une commune.

L'auteur principal de la proposition répond que l'on a voulu éviter de surcharger le budget communal étant donné que les décimes additionnels constituent une ressource importante pour les communes.

Un membre estime que cette disposition risque de créer une discrimination vis-à-vis des petites communes. Les amendes sont les mêmes pour les responsables d'une petite commune que pour ceux d'une grande.

L'auteur de la proposition rappelle que la disposition vise à protéger le budget communal en fixant un

ontzien door een maximumbedrag te bepalen. Indien men niet met een maximumbedrag werkt dreigt de gemeente veel meer te moeten betalen.

Een lid vraagt zich af of het niet beter is een vast bedrag als plafond voor te stellen i.p.v. een percentage van de inkomsten. Het wetsvoorstel leidt tot een verschillende behandeling van de verkozenen. De verkozenen van een kleine gemeente lopen het risico om een veel groter deel van de boete zelf te moeten betalen.

Een lid wijst erop dat zijn gemeente de in artikel 4 van het wetsvoorstel bedoelde verzekering reeds heeft afgesloten. Het verzekerde bedrag is echter beperkt tot 10 miljoen. Wie betaalt het verschil als de opgelegde schadevergoeding hoger is? Hij vreest dat dit uiteindelijk steeds de burgemeester of de schepen zelf zullen zijn.

III. Voorstel van bijzonderewettotbeperkingvande cumulatie van het mandaat van lid van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad, van de Waalse Gewestraad, van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap met andere ambten (nr. 1-984/1)

Artikel 1

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de acht aanwezige leden.

Artikel 2

De heren Boutmans en Daras dienen een eerste amendement in op dit artikel, dat ertoe strekt de leden van de Vlaamse Raad, van de Franse Gemeenschapsraad en van de Waalse Gewestraad radicaal te verbieden te cumuleren met een bezoldigd uitvoerend mandaat.

Een van de indieners van het amendement stelt dat het cumulatieverbod volledig moet zijn.

Een lid herinnert eraan dat het voorstel tot doel heeft het cumuleren van parlementaire mandaten met uitvoerende mandaten te beperken. Het is niet nodig de cumulatie met het mandaat van bestuurder volledig te verbieden zolang men binnen de grenzen van artikel 2 van het voorstel blijft.

Het amendement wordt eenparig verworpen door de acht aanwezige leden.

Mevrouw Leduc en de heer Vergote dienen een amendement (nr. 15) in dat er eveneens toe strekt het cumulatieverbod te verstrengen door zowel cumulatie met een ander verkozen mandaat als een bezoldigd uitvoerend mandaat te verbieden.

plafond. Si on ne fixe pas de plafond, la commune risque de devoir payer beaucoup plus.

Un commissaire se demande s'il ne serait pas préférable de proposer comme plafond un forfait plutôt qu'un pourcentage des recettes. La proposition de loi entraîne une différence de traitement des mandataires. Le mandataire d'une petite commune risque de devoir payer lui-même une part beaucoup plus grande de l'amende.

Un membre déclare que sa commune a déjà conclu l'assurance visée à l'article 4 de la proposition de loi. Le montant assuré est toutefois limité à 10 millions. Qui paiera la différence si l'indemnisation imposée est plus élevée? Il craint que ce ne soit en définitive toujours le bourgmestre ou l'échevin lui-même.

III. Proposition de loi spéciale visant à limiter le cumul du mandat de membre du Conseil de la Communauté française, du Conseil régional wallon, du Conseil flamand, du Conseil régional bruxellois et du Conseil de la Communauté germanophone avec d'autres fonctions (n° 1-984/1)

Article 1er

Cet article est adopté à l'unanimité des huit membres présents.

Article 2

MM. Boutmans et Daras déposent un premier amendement sur cet article visant à interdire complètement aux membres du Conseil de la Communauté française, du Conseil de la Région wallonne et du Conseil flamand le cumul avec un mandat exécutif rémunéré.

Un des auteurs de l'amendement déclare que l'interdiction de cumul doit être totale.

Un membre rappelle que l'esprit de la proposition vise à limiter le cumul de mandats parlementaires avec des mandats exécutifs. Il n'est pas opportun d'interdire complètement le cumul avec un mandat d'administrateur pour autant que l'on reste dans les limites fixées à l'article 2 de la proposition.

L'amendement est rejeté à l'unanimité des huit membres présents.

Mme Leduc et M. Vergote déposent un amendement (n° 15) visant également à renforcer l'interdiction de cumul en interdisant le cumul tant avec un autre mandat électif qu'avec un mandat exécutif rémunéré.

Beiden senatoren dienen hierop een subsidiair amendement in (nr. 18) dat ertoe strekt enkel de cumulatie te verbieden met een bezoldigd uitvoerend mandaat.

Zowel amendement nr. 15 als subsidiair amendement nr. 18 worden eenparig verworpen door de acht aanwezige leden.

De heer Boutmans dient een amendement in (nr. 2) dat ertoe strekt in het tweede lid van de voorgestelde § 2ter, in het 2° de verwijzing naar de raad van bestuur te doen vervallen en het 3° volledig te doen vervallen.

De indiener van het amendement meent dat het cumulatieverbod moet worden uitgebreid tot de leden van de raad van bestuur.

Een lid herinnert eraan dat het ontwerpakkkoord van de « werkgroep-Langendries », dat is omgezet in een aantal wetsvoorstellen, een compromis was op basis waarvan een concreet ontwerp kon worden uitgewerkt waarmee een groot aantal partijen het eens konden zijn. Dit is een eerste stap en men kan altijd streven naar meer. De voorstellen die nu voorliggen, vormen evenwel een evenwichtig geheel en men kan niet zomaar elementen eruit wijzigen zonder het bereikte akkoord in gevaar te brengen. Daarom vraagt hij dat het amendement wordt verworpen.

Amendement nr. 2 wordt eenparig verworpen door de acht aanwezige leden.

Een lid wijst erop dat het 2° van het voorgestelde artikel gelezen moet worden in het licht van de inleidende volzin (« Als bezoldigde uitvoerende mandaten in de zin van het vorige lid worden beschouwd »). Dat wil zeggen dat de in het 2° bedoelde mandaten allemaal bezoldigd zijn.

Mandaten die kosteloos worden uitgeoefend, horen daar dus niet bij.

Zij vraagt ook of het 2° en het 3° niet onderling tegenstrijdig zijn: men zou wel lid kunnen zijn van een raad van bestuur met een bezoldiging van 15 000 frank per maand (krachtens het 3°) maar geen vice-voorzitter met een bezoldiging van 2 000 frank per maand (krachtens het 2°).

Een lid merkt op dat in dit artikel een principieel onderscheid wordt gemaakt tussen een mandaat dat een zekere uitvoerende bevoegdheid verleent (directieraad, ...) en een mandaat waaraan geen enkele uitvoerende bevoegdheid is verbonden.

Voor een mandaat met een grotere uitvoerende bevoegdheid geldt sowieso een cumulatiebeperking.

Voor een gewoon mandaat geldt de cumulatiebeperking enkel als de maandelijks vergoeding groter is dan 20 000 frank.

Les mêmes sénateurs déposent un amendement subsidiaire (n° 18) à leur amendement, visant à n'interdire que le cumul avec un mandat exécutif rémunéré.

Tant l'amendement n° 15 que l'amendement subsidiaire n° 18 sont rejetés chacun à l'unanimité des huit membres présents.

M. Boutmans dépose un amendement (n° 2) visant à supprimer, au 2° du deuxième alinéa du § 2ter proposé, la référence au conseil d'administration et à supprimer tout à fait le 3°.

L'auteur de l'amendement estime qu'il faut étendre l'interdiction de cumul de façon à ce qu'elle s'applique aux membres du conseil d'administration.

Un membre rappelle que le projet d'accord du groupe de travail « Langendries », qui a été transcrit en différentes propositions de loi, est un compromis qui permet d'aller en avant avec un projet concret sur lequel un grand nombre de partis ont marqué leur accord. Ceci est un premier pas et il est toujours possible d'essayer d'aller plus loin. Néanmoins, ce qui est proposé aujourd'hui est un ensemble de propositions équilibré dont les éléments ne peuvent être modifiés sans mettre en danger l'accord conclu. Pour cette raison, il demande que l'amendement soit rejeté.

L'amendement n° 2 est rejeté à l'unanimité des huit membres présents.

Une membre fait remarquer qu'il faut lire le 2° de l'article proposé à la lumière de la phrase introductive (« Sont considérés comme mandats exécutifs rémunérés au sens de l'alinéa précédent »). Cela veut dire que les mandats visés au 2° supposent une certaine rémunération.

Cela exclut tous les mandats qui sont exercés à titre gratuit.

Elle demande également s'il n'y a pas une incohérence entre le 2° et le 3°: on pourrait être membre du conseil d'administration avec une rémunération de 15 000 francs par mois (en application du 3°). Par contre, on ne pourrait pas être vice-président avec une rémunération de 2 000 francs par mois (en application du 2°).

Un membre fait remarquer que l'on fait une distinction de principe, à cet article, entre un mandat qui confère un certain pouvoir exécutif (conseil de direction, ...) et un mandat auquel n'est attaché aucun pouvoir exécutif.

Dans le cas d'un mandat conférant un plus grand pouvoir exécutif, le cumul est de toute façon limité.

Dans le cas d'un mandat ordinaire, le cumul est limité uniquement si la rémunération mensuelle dépasse les 20 000 francs.

Dit is een principiële en evenwichtige keuze die is gemaakt binnen de « werkgroep-Langendries ».

De heren Boutmans en Daras dienen een amendement in (nr. 3) dat ertoe strekt aan de voorgestelde § 2ter een nieuw lid toe te voegen om een onverenigbaarheid in te voeren met een mandaat in een adviesorgaan voor de mandaten bedoeld in het eerste lid van § 2ter.

Het amendement past perfect, aldus een van de indieners, in de filosofie van het wetsvoorstel omdat het niet logisch is dat men zichzelf advies verstrekt. In de Vlaamse Raad hebben verkozenen zitting die lid zijn van de Streekcommissie voor Ruimtelijke Ordening. Dit is een op zijn minst eigenaardige situatie omdat deze leden ook op parlementair vlak in deze aangelegenheden zullen tussenkomen.

Een lid brengt wel begrip op voor de argumenten van de indieners van dit amendement. Zij meent dat het niet past in het bestek van dit voorstel. Zij meent dat dit veeleer moet worden ingepast in een deontologische code. Dit voorstel beoogt vooral de beperking van het aantal mandaten.

Een ander lid deelt die mening. Het lijkt hem nogal gewaagd een ander probleem in enkele zinnen wettelijk te regelen.

Op verzoek van een lid verklaart een van de medeondertekenaars van het voorstel dat dit artikel slechts de organen beoogt die een beslissingsmacht hebben en dus niet de instellingen die adviserend optreden zoals de Vereniging van Waalse Steden en Gemeenten.

Amendement nr. 3 wordt eenparig verworpen door de acht aanwezige leden.

De heren Boutmans en Daras dienen een amendement in (nr. 4) dat er eveneens toe strekt een nieuw lid toe te voegen aan de voorgestelde § 2ter.

Met dit amendement wordt in het voorstel een lijst opgenomen van bestuursfuncties die niet met een parlementair mandaat mogen worden gecumuleerd.

Doel is de onafhankelijkheid van de parlementaire mandatarissen te vrijwaren.

Een lid herinnert eraan dat het voorstel niet van toepassing is op de beroepen van de particuliere sector. Het lijkt hem eveneens gevaarlijk een lijst in een wettekst op te nemen aangezien het vergeten van een categorie volstaat om het voorstel te ontkrachten.

Amendement nr. 4 wordt verworpen bij eenparigheid van de 8 aanwezige leden.

Dit artikel wordt aangenomen bij eenparigheid van de 8 aanwezige leden.

C'est là un choix de principe et équilibré, qui a été fait par le « groupe de travail Langendries ».

M. Boutmans et Daras déposent un amendement (n° 3) visant à ajouter un nouvel alinéa au § 2ter proposé, aux termes duquel l'on instaure, pour les mandats visés au premier alinéa du § 2ter, une incompatibilité avec un mandat dans un organe consultatif.

Selon un des auteurs de l'amendement, celui-ci cadre parfaitement avec la philosophie qui sous-tend la proposition de loi, parce qu'il est illogique que l'on se donne un avis à soi-même. Certains élus qui siègent au Parlement flamand sont membres de la commission régionale pour l'aménagement du territoire. C'est là une situation pour le moins étrange, parce que ces membres interviendront également au niveau parlementaire dans des matières de cette nature.

Une membre peut comprendre les arguments avancés par les auteurs de l'amendement à l'examen. Elle pense qu'il n'a pas sa place dans la proposition à l'examen. Elle estime qu'il faudrait plutôt couler les dispositions de l'amendement dans un code de déontologie. La proposition à l'examen vise surtout à limiter le nombre de mandats.

Un autre membre partage cet avis. Il lui paraît très délicat de légiférer en quelques phrases sur un autre problème.

À la demande d'un membre, un des cosignataires de la proposition affirme que cet article ne vise que les organes qui ont un pouvoir décisionnel et qu'il ne vise donc pas les organismes consultatifs tels que l'Union des villes et des communes wallonnes.

L'amendement n° 3 est rejeté à l'unanimité des 8 membres présents.

MM. Boutmans et Daras déposent un amendement (n° 4) tendant également à ajouter un nouvel alinéa au § 2ter proposé.

Cet amendement insère dans le texte de la proposition une liste de fonctions qui ne peuvent pas être cumulées avec un mandat parlementaire.

L'objectif poursuivi est de préserver l'indépendance des parlementaires.

Un membre rappelle que la proposition ne porte pas sur les professions exercées dans le secteur privé. Il lui paraît également dangereux d'intégrer une liste dans un texte légal puisqu'il suffit d'oublier une catégorie pour déforcer l'effet attendu de la proposition.

L'amendement n° 4 est rejeté à l'unanimité des huit membres présents.

Cet article est adopté à l'unanimité des huit membres présents.

Artikel 3

Op dit artikel worden zes amendementen ingediend namelijk:

— de amendementen nrs 5, 6, 7 en 8 van de heren Boutmans en Daras;

— amendement nr. 14 en een subsidiair amendement op dit amendement (nr. 19) van mevrouw Leduc en de heer Vergote.

Een lid merkt echter op dat de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap een gewone wet is. Thans wordt voorgesteld om via een bijzondere wet artikel 10*bis* van die wet aan te vullen met een tweede en een derde lid.

Dit is niet alleen een juridische ongerijmdheid maar bovendien zouden het tweede en derde lid van artikel 10*bis* van de wet van 31 december 1983 enkel nog met een bijzondere meerderheid kunnen worden gewijzigd.

Dit is echter niet het enige probleem met dit artikel. Artikel 78 van dezelfde wet bepaalt dat de Raad van de Duitstalige Gemeenschap op voorhand geconsulteerd moet worden over elke wijziging van deze wet. Spreker verwijst terzake naar het verslag van 20 juli 1996 van de heer Chantraine over het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap (Stuk Senaat, nr. 1-307/4). Op bladzijde 2 van dat verslag wordt uitgebreid gerapporteerd over de consultatieprocedure die aan de stemming van het ontwerp is voorafgegaan.

De meerderheid van de commissieleden is het met deze analyse eens.

De heer Istasse heeft daarom een amendement ingediend (nr. 17) dat ertoe strekt dit artikel te doen vervallen.

Dit amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 2 onthoudingen.

Door de goedkeuring van dit amendement worden de amendementen nrs. 5, 6, 7, 8, 14 en 19 irrelevant.

In het opschrift van het wetsvoorstel worden de woorden «en van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap» geschrapt.

Artikel 3*bis* (nieuw)

De heer Istasse dient een amendement (nr. 11) in dat ertoe strekt artikel 14 van de wet van 31 december 1983 aan te vullen met een nieuw lid.

Het amendement beoogt het bedrag van de vergoeding van de leden van de Kamer in aanmerking te nemen om de leden van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap niet te benadelen. Zonder dit amende-

Article 3

Six amendements sont déposés sur cet article, à savoir:

— les amendements n°s 5, 6, 7 et 8 de MM. Boutmans et Daras;

— l'amendement n° 14 et un amendement subsidiaire sur cet amendement (n° 19) de Mme Leduc et M. Vergote.

Un membre observe que la loi du 31 septembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone est une loi ordinaire. Or, il est proposé ici, par le biais d'une loi spéciale, d'insérer un alinéa 2 et un alinéa 3 à l'article 10*bis* de cette loi.

Outre le fait qu'il s'agit là d'une absurdité juridique, on ne pourrait plus modifier à l'avenir les alinéas 2 et 3 de l'article 10*bis* de la loi du 31 décembre 1983, qu'à une majorité spéciale.

Ce n'est d'ailleurs pas le seul problème. L'article 78 de la même loi dispose que le Conseil de la Communauté germanophone doit être consulté préalablement sur toute modification de cette loi. L'intervenant se réfère en l'espèce au rapport du 20 juillet 1996 de M. Chantraine relatif au projet de loi modifiant la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone (doc. Sénat 1-307/4) qui, en page 2, relate en détail la procédure de consultation qui a précédé le vote.

La majorité de la commission se rallie à cette analyse.

C'est pour cette raison, que M. Istasse avait déposé un amendement (n° 17) proposant de supprimer cet article.

Cet amendement est adopté avec sept voix et deux abstentions.

Par l'adoption de cet amendement, les amendements n°s 5, 6, 7, 8, 14 et 19 sont devenus sans objet.

À l'intitulé de la proposition de loi seront supprimés les mots «et du Conseil de la Communauté germanophone».

Article 3*bis* (nouveau)

M. Istasse dépose un amendement (n° 11) visant à compléter l'article 14 de la loi du 31 décembre 1983 par un nouvel alinéa.

L'amendement vise à prendre en considération le montant de l'indemnité parlementaire de la Chambre des représentants afin de ne pas pénaliser les membres de la Communauté germanophone. Sans cet amende-

ment zouden de leden van deze Raad gedwongen zijn hun activiteit buiten hun parlementaire mandaat te beperken tot de helft van hun eigen vergoeding, die een beperkt bedrag is.

Ten gevolge van de bespreking van artikel 3 wordt dit amendement ingetrokken.

Artikel 4

Op dit artikel wordt zowel door de heren Boutmans en Daras (amendement nr. 9) als door mevrouw Leduc en de heer Vergote (amendement nr. 16) een amendement ingediend om dit artikel te doen vervallen.

Zowel de heren Boutmans en Daras als mevrouw Leduc en de heer Vergote verwijzen in hun verantwoording naar de amendementen die zij op artikel 2 hebben ingediend waarin een algeheel cumulatieverbod wordt voorgesteld tussen het lidmaatschap van een Gemeenschaps- en Gewestraad enerzijds en een bezoldigd uitvoerend mandaat anderzijds.

Beide amendementen worden eenparig verworpen door de negen aanwezige leden.

Een lid vraagt of voor de berekening van het pensioen wordt uitgegaan van het afgetopte bedrag of van de som van de verschillende inkomsten die men vroeger kreeg.

Een lid merkt op dat de berekening van het parlementair pensioen gebaseerd is op de duur van het mandaat en niet op de parlementaire vergoeding.

Het maximumpensioen waarop men recht kan hebben, is het parlementair pensioen. Slechts wanneer het maximum niet bereikt is, zijn de pensioenbijdragen cumuleerbaar.

De heer Istasse dient amendement nr. 12 in dat ertoe strekt het tweede lid van de voorgestelde § 1 te vervangen door een bepaling die juister de intentie weergeeft om voor de financiële beperking alleen rekening te houden met de inkomsten uit een mandaat of ambt van politieke aard.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

De heer Istasse dient amendement nr. 13 in tot schrapping van de woorden «de verschotten» in het eerste en derde lid van de voorgestelde § 1bis.

Dit amendement wordt aangenomen met zeven tegen twee stemmen.

Het aldus geamendeerde artikel wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Artikel 5

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

ment, les membres de ce Conseil seraient contraints de limiter leurs activités en dehors de leur mandat parlementaire à la moitié du montant réduit de leur propre indemnité.

Suite à la discussion lors de l'examen de l'article 3, cet amendement est retiré.

Article 4

Deux amendements visant à supprimer cet article sont déposés par MM. Boutmans et Daras (amendement n° 9), d'une part, et par Mme Leduc et M. Vergote (amendement n° 16), d'autre part.

Tant MM. Boutmans et Daras que Mme Leduc et M. Vergote se réfèrent dans leur justification aux amendements qu'ils ont déposés à l'article 2 et qui proposent une interdiction générale de cumul entre la qualité de membre d'un conseil de communauté et de région, d'une part, et un mandat exécutif rémunéré, d'autre part.

Ces deux amendements sont rejetés à l'unanimité des 9 membres présents.

Un membre demande si, pour le calcul de la pension, on se base sur le montant écrêté ou sur la somme des divers revenus antérieurs de la personne concernée.

Un membre rappelle que le calcul de la pension parlementaire est basée sur la durée du mandat et non pas sur le traitement parlementaire.

Le maximum de la pension auquel on a droit est la pension parlementaire. C'est seulement lorsque le maximum n'est pas atteint que les cotisations de retraite sont cumulables.

M. Istasse dépose un amendement n° 12 qui vise à remplacer l'alinéa 2 du 1bis proposé par une disposition qui traduit plus exactement l'interdiction de prendre uniquement en considération, pour la limitation financière, les revenus perçus en raison de mandat ou de fonction de nature politique.

Cet amendement est adopté à l'unanimité des neuf membres présents.

M. Istasse dépose un amendement n° 13 visant à supprimer le mot «débours» aux alinéas 1er et 3 du § 1^{er}bis proposé.

Cet amendement est adopté avec sept voix contre deux.

L'article, tel qu'amendé, est adopté à l'unanimité des neuf membres présents.

Article 5

Cet article est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

Artikel 6

Op dit artikel wordt door de heren Boutmans en Daras een amendement ingediend (nr. 10) dat ertoe strekt om dit artikel te doen vervallen. Zij verwijzen hierbij naar de verantwoording bij amendement nr. 9 op artikel 4.

Dit amendement wordt eenparig verworpen door de negen aanwezige leden.

Het artikel wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Artikel 7

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

*
* *

Het geheel van het wetsvoorstel, als geamendeerd, wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

IV. Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het mandaat van federaal parlementslid en Europees parlementslid met andere ambten (nr. 1-985/1)

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers teneinde een aantal nieuwe onverenigbaarheden en ontzeggingen alsook nieuwe verplichtingen inzake de indiening van een lijst van mandaten, ambten en beroepen vast te stellen (nr. 1-864)

De commissie heeft besloten wetsvoorstel nr. 1-864/1 toe te voegen aan de bespreking van wetsvoorstel nr. 1-985/1 aangezien de twee voorstellen tot doel hebben de onverenigbaarheden voor de federale parlementsleden uit te breiden door een wijziging van de wet van 6 augustus 1931. Zij verzoekt een van de indieners van wetsvoorstel nr. 864 een inleidende uiteenzetting te geven.

1. Inleidende uiteenzetting van senator Boutmans

De heer Boutmans wijst erop dat het wetsvoorstel dat hij samen met de heer Daras heeft ingediend eveneens beoogt het parlementaire mandaat te herwaarderen.

In tegenstelling tot het wetsvoorstel nr. 1-985 van senator Busquin c.s. wordt niet voorgesteld om dit

Article 6

MM. Boutmans et Daras déposent un amendement (n° 10) visant à supprimer cet article. Ils se réfèrent à cet égard à la justification de l'amendement n° 9 à l'article 4.

Cet amendement est rejeté à l'unanimité des neuf membres présents.

L'article est adopté à l'unanimité des neuf membres présents.

Article 7

Cet article est adopté à l'unanimité des neuf membres présents.

*
* *

L'ensemble de la proposition de loi, telle qu'amendée, est adopté à l'unanimité des neuf membres présents.

IV. Proposition de loi limitant le cumul du mandat de parlementaire fédéral et de parlementaire européen avec d'autres fonctions (n° 1-985/1)

Proposition de loi modifiant la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'État, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives en vue d'établir de nouvelles incompatibilités et interdictions, ainsi que de nouvelles obligations en matière de dépôt de liste de mandats, fonctions et professions (n° 1-864)

La commission a décidé de joindre la proposition de loi n° 1-864/1 à l'examen de la proposition de loi n° 1-985/1, étant donné que les deux propositions visent à élargir les incompatibilités pour les parlementaires fédéraux en modifiant la loi du 6 août 1931. Elle invite un des auteurs de la proposition de loi n° 864 à donner un exposé introductif.

1. Exposé introductif du sénateur Boutmans

M. Boutmans souligne que la proposition de loi qu'il a déposée conjointement avec M. Daras vise aussi à revaloriser le mandat parlementaire.

Contrairement à ce qui est le cas dans la proposition de loi n° 1-985 déposée par le sénateur Busquin et

resultaat te bereiken door de vergoeding voor de cumulatie van mandaten te beperken maar door het aantal mogelijke cumulaties te beperken. Daarom wordt voorgesteld in de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststellingen van de onverenigbaarheid en ontzeggingen in een aantal bijkomende onverenigbaarheden te voorzien.

De basisidee is dat in de eerste plaats een cumulatie van macht moet worden tegengegaan. In de tweede plaats moet een mandaat behoorlijk kunnen worden uitgeoefend. Daartoe moet de nodige tijd kunnen worden vrijgemaakt.

Daarom wordt voorgesteld dat het parlementair mandaat niet langer kan worden uitgeoefend samen met een uitvoerend politiek mandaat (burgemeester of schepen). Daarnaast wordt nog in een lijst voorzien van mandaten of functies met een publiek karakter die eveneens onverenigbaar zijn met een parlementair mandaat.

Het uitbreiden van de onverenigbaarheden met een parlementair mandaat in plaats van het beperken van het financieel voordeel beoogt vooral een einde te maken aan de machtsconcentratie: door op verschillende plaatsen waar macht wordt uitgeoefend, aanwezig te zijn beschikt men over meer feitelijke macht dan andere parlementsleden. Bovendien tast de combinatie van verschillende mandaten de kwaliteit van het geleverde werkt aan.

De heer Boutmans zal de verschillende bepalingen van zijn wetsvoorstel als amendementen indienen op het wetsvoorstel van de heer Busquin.

2. Artikelsgewijze bespreking van wetsvoorstel nr. 985

Artikel 1

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

Artikel 2

De heer Istasse dient een amendement (nr. 7) in dat ertoe strekt punt 11 van het voorgestelde artikel te vervangen door «11. Lid van het Rekenhof». Het is de bedoeling de voorgestelde bepaling af te stemmen op artikel 24bis, § 2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat pas gewijzigd is overeenkomstig het voorstel van de Senaat.

Een lid vraagt of het dan de bedoeling is dat een parlements lid wel auditeur of griffier bij het Rekenhof kan zijn.

De indiener van het amendement antwoordt dat met «lid van het Rekenhof» ook de griffier bedoeld wordt.

consorts, l'on ne propose pas d'atteindre ce résultat en limitant le montant de l'indemnité pour les mandats cumulés mais en limitant les possibilités de cumul. Voilà pourquoi l'on propose de prévoir plusieurs incompatibilités supplémentaires dans la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions.

Le principe de base veut que l'on empêche les cumuls de pouvoirs. Deuxièmement, il faut, par ailleurs, que celui qui est investi d'un mandat puisse l'exercer convenablement. Il doit pouvoir y consacrer le temps nécessaire.

L'on propose dès lors de disposer qu'un mandat de parlementaire ne peut plus être exercé conjointement avec un autre mandat politique exécutif (bourgmestre ou échevin). L'on dresse également une liste de mandats et de fonctions à caractère public qui sont également incompatibles avec le mandat parlementaire.

Si l'on a choisi d'allonger la liste des fonctions incompatibles avec un mandat parlementaire plutôt que de limiter l'avantage financier, c'est surtout pour mettre fin à la concentration de pouvoirs: le parlementaire qui occupe plusieurs postes impliquant l'exercice d'un pouvoir dispose d'un pouvoir de fait supérieur à celui des autres parlementaires. De plus, le cumul de plusieurs mandats entraîne une diminution de la qualité du travail accompli.

M. Boutmans reprendra les diverses dispositions de sa proposition de loi dans des amendements de la proposition de loi de M. Busquin qu'il déposera.

2. Discussion des articles de la proposition de loi n° 985

Article 1er

Cet article est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

Article 2

M. Istasse dépose un amendement (n° 7) visant à remplacer le point 11 de la disposition proposée par : «11. Membre de la Cour des comptes». Le but est d'aligner la disposition proposée sur l'article 24bis, § 2, de la loi spéciale du 8 août 1980 qui vient d'être modifié de la manière proposée par le Sénat.

Un membre demande si le but est de permettre à un parlementaire d'être auditeur ou greffier à la Cour des comptes.

L'auteur de l'amendement répond que par «membre de la Cour des comptes», on entend aussi le greffier.

Een lid vraagt of het niet beter is de woorden «en leden» aan de huidige bepaling toe te voegen.

De afgevaardigde van de minister merkt op dat de griffier volgens artikel 1 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof lid is van het Rekenhof; de auditeur daarentegen is geen lid.

De vorige spreekster meent dat het dan voldoende is de woorden «raadsheer» en «of griffier» te schrappen en de woorden «en leden» in te voegen.

De indiener van het amendement stelt vast dat het nieuwe artikel 24bis, § 2, 9°, de leden van het auditeurskader van het Rekenhof uitsluit van de lijst van ambten die onverenigbaar zijn met het parlementair mandaat. In de artikelsgewijze toelichting (Stuk Senaat, nr. 1-670/1) van het voorstel van bijzondere wet van de heer Olivier c.s. tot wijziging van artikel 24bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen wordt duidelijk vermeld dat er voldoende redenen bestaan «om de leden van het auditeurskader van het Rekenhof niet gelijk te schakelen met de griffiers en de leden van het auditoraat en van het coördinatiebureau van de Raad van State en de referendarissen van het Arbitragehof».

De indiener van het amendement stelt voor het debat dat plaatsgevonden heeft tijdens de bespreking van het wetsvoorstel van de heer Olivier c.s. in de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden, niet te heropenen en er alleen voor te zorgen dat de tekst overeenstemt met de tekst die de Senaat onlangs reeds aangenomen heeft.

Een senator meent dat het feit dat een dergelijke bepaling goedgekeurd is in een andere wet, geen reden is om in dit voorstel toe te staan dat een auditeur bij het Rekenhof tegelijk parlamentslid kan zijn. Dit lijkt hem een vanzelfsprekende onverenigbaarheid te zijn. Door dit amendement aan te nemen heft men die overenigbaarheid op.

De indiener van het amendement wijst er nogmaals op dat de beslissing om deze onverenigbaarheid te versoepelen reeds genomen is bij de behandeling van het voormelde wetsvoorstel van de heer Olivier.

Het wetsvoorstel creëert geen nieuwe onverenigbaarheden en het voorgestelde artikel is veeleer een inventaris van alle bestaande onverenigbaarheden. Amendement nr. 7 beoogt slechts de bepaling in punt 11 te doen overeenstemmen met de regeling die onlangs door de Senaat is aangenomen.

Amendement nr. 7 wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

Mevrouw Jeanmoye c.s. dienen een amendement in (nr. 10) dat ertoe strekt de draagwijdte van de in het voorgestelde artikel bepaalde onverenigbaarheden te

Un membre demande s'il ne serait pas plus indiqué d'ajouter les mots «et membres» à la disposition actuelle.

Le représentant du ministre rappelle que selon l'article 1er de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes, le greffier est membre de la Cour des comptes, l'auditeur par contre n'en est pas membre.

La préopinante estime qu'il suffit alors de supprimer les mots «conseiller» et «ou greffier» et d'insérer les mots «et membres».

L'auteur de l'amendement constate que le nouvel article 24bis, § 2, 9°, exclut les membres du cadre des auditeurs de la Cour des comptes de la liste des fonctions incompatibles avec le mandat parlementaire. Dans le commentaire des articles (doc. Sénat, n° 1-670/1) de la proposition de loi spéciale de M. Olivier et consorts modifiant l'article 24bis de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles est clairement stipulé qu'il existe suffisamment de raisons «de ne pas assimiler les membres du cadre des auditeurs de la Cour des comptes aux greffiers et membres de l'auditorat du bureau de coordination du Conseil d'État, ni aux référendaires de la Cour d'arbitrage».

L'auteur de l'amendement propose de ne pas rouvrir le débat qui a eu lieu lors de l'examen de la proposition de M. Olivier et consorts au sein de la commission des Affaires institutionnelles et d'assurer uniquement la compatibilité avec le texte que le Sénat a déjà voté récemment.

Un sénateur estime que ce n'est pas parce qu'une telle disposition a été inscrite dans une autre loi que l'on peut prévoir, dans le cadre de la proposition à l'examen qu'un auditeur à la Cour des comptes peut-être en même temps parlementaire. Il y a, selon lui une incompatibilité évidente entre les deux fonctions en question. L'adoption de l'amendement permet de lever cette incompatibilité.

L'auteur de l'amendement souligne une fois de plus que la décision d'assouplir cette incompatibilité a déjà été prise au cours de l'examen de la proposition de loi précitée de M. Olivier.

La proposition de loi ne crée pas de nouvelles incompatibilités et l'article proposé est plutôt un inventaire de toutes les incompatibilités existantes. L'amendement n° 7 ne vise qu'une harmonisation du point 11 à ce qui a été décidé récemment par le Sénat.

L'amendement n° 7 est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

Mme Jeanmoye et consorts déposent un amendement (n° 10) visant à limiter la portée des incompatibilités prévues à l'article proposé aux administrations

beperken tot de openbare besturen (punt 3) en de autonome overheidsbedrijven (punt 13) die afhangen van de federale overheid.

Een lid merkt op dat de wet van 6 augustus 1931 voor de advocaten een algehele onverenigbaarheid invoert (zij mogen geen vast advocaat der openbare besturen en dus niet alleen der federale openbare besturen zijn).

Die onverenigbaarheid geldt dus ook voor de provincies en de gemeenten, alsook voor de organen daarvan. Door het voorgestelde amendement goed te keuren, zwakt de commissie de sinds 1931 ingevoerde onverenigbaarheid af.

De hoofdindienster merkt op dat er nu al parlementsleden zijn die optreden als advocaat van een gemeente.

Het is belangrijk dat de advocaat onafhankelijk is. Hij mag niet in rechte optreden voor de gemeente waarvan hij burgemeester is maar bijvoorbeeld wel voor een andere gemeente (zie artikel 92 van de nieuwe gemeentewet). Bij analogie stelt het amendement verkozenen in staat andere bestuursniveaus te vertegenwoordigen.

Een lid merkt op dat men alle aspecten van het akkoord dat in de overleggroep-Langendries is uitgewerkt, kan bekritisieren. Hij denkt niettemin dat men zich moet houden aan de voorgestelde tekst, zoniet dreigt men dit akkoord in gevaar te brengen.

De hoofdindienster van het amendement is van mening dat men in 1931 niet kon voorzien welke staatsstructuren wij thans zouden hebben. Het is duidelijk dat wij rekening moeten houden met de gewijzigde staatsstructuur en de wetgeving aan die nieuwe realiteit moeten aanpassen. Als beginsel om nieuwe onverenigbaarheden in te voeren heeft altijd gegolden dat het verboden is tegelijk controleur en gecontroleerde te zijn. Het is echter niet nodig nieuwe onverenigbaarheden in te voeren.

Een lid wijst er nogmaals op dat de wet van 6 augustus 1931 wel degelijk in een algehele onverenigbaarheid voorziet voor de leden van de «Wetgevende Kamers»: zij mogen geen «vast advocaat der openbare besturen» zijn. In het 3° van het voorgestelde artikel 1, eerste lid, wordt daar niets aan veranderd. Parlementsleden die optreden als advocaat van een gemeente overtreden duidelijk de wet.

Als dit amendement wordt aangenomen, versoept men de bepalingen van de wet van 6 augustus 1931.

Amendement nr. 10 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 9 aanwezige leden.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen bij eenparigheid van de 8 aanwezige leden.

publiques (point 3) et aux entreprises publiques autonomes (point 13) dépendant des autorités fédérales.

Un membre fait remarquer que, en ce qui concerne les avocats, la loi du 6 août 1931 instaure une incompatibilité générale («avocats en titre des administrations publiques») et pas seulement pour les administrations publiques de l'État.

Cette incompatibilité vaut donc aussi pour les provinces et les communes ainsi que pour les organes de celles-ci. En acceptant l'amendement proposé, la commission revient sur l'incompatibilité instaurée depuis 1931.

La signataire principale fait remarquer que déjà maintenant des parlementaires défendent des communes.

Il est important que l'avocat soit indépendant. Il ne peut, par exemple, représenter la commune dont il est le bourgmestre mais bien une autre commune (cf. article 92 de la nouvelle loi communale). Par analogie, l'amendement vise à permettre aux mandataires de représenter d'autres niveaux de pouvoir.

Un membre fait remarquer que l'on peut remettre en question tous les éléments de l'accord élaboré au sein du groupe de travail «Langendries». Il pense néanmoins qu'il faut s'en tenir au texte proposé sinon on risque de mettre en péril cet accord.

La signataire principale de l'amendement estime qu'en 1931, on ne pouvait pas prévoir les structures de l'État telles que nous les connaissons maintenant. Il est bien évident que nous devons bien tenir compte de la structure étatique modifiée et adapter la législation à cette nouvelle réalité. Le principe qui a toujours prévalu pour introduire des incompatibilités nouvelles est qu'il est interdit d'être simultanément contrôleur et contrôlé. Il ne faut cependant pas instaurer des incompatibilités supplémentaires.

Un commissaire souligne une nouvelle fois que la loi du 6 août 1931 prévoit bel et bien une incompatibilité totale pour les membres des Chambres législatives: ils ne peuvent pas être «avocats en titre des administrations publiques». Le point 3 de l'article 1er proposé n'y change rien. Les parlementaires qui agiraient en tant qu'avocats d'une commune enfreignent évidemment la loi.

L'adoption de cet amendement assouplirait les dispositions de la loi du 6 août 1931.

L'amendement n° 10 est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

L'article, tel qu'amendé, est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Artikel 3

De heren Boutmans en Daras dienen een amendement in (nr. 4) dat ertoe strekt het eerste lid van het voorgestelde artikel *1^{quater}* te vervangen door een bepaling die de cumulatie van een mandaat in het federaal parlement met een bezoldigd uitvoerend mandaat volledig verbiedt.

Ook mevrouw Leduc en de heer Vergote dienen een amendement in (nr. 11) op het eerste lid van het voorgestelde artikel. Zij stellen voor om een volledige onverenigbaarheid in te voeren tussen een federaal parlementair mandaat en enig ander verkozen mandaat of een bezoldigd uitvoerend mandaat. Subsidiair (amendement nr. 13) stellen zij voor om de onverenigbaarheid te beperken tot de cumulatie met een bezoldigd uitvoerend mandaat.

De indieners van deze amendementen wijzen allen op de noodzaak om machtsconcentratie te beperken en op het belang van een ruimere en actievere deelname van de burgers aan het besluitvormingsproces.

De heer Boutmans dient een subsidiair amendement in (nr. 6) op amendement nr. 4 waarin wordt voorgesteld om, na het eerste lid, een nieuw lid in te voegen dat in elk geval een onverenigbaarheid instelt tussen een mandaat in het federaal parlement en het ambt van burgemeester.

Dit subamendement wordt verantwoord door de onverenigbaarheid tussen de noodzakelijke onafhankelijkheid van een parlementair mandaat en het toezicht dat door de minister van Binnenlandse Zaken wordt uitgeoefend op de burgemeester.

De amendementen nrs. 4, 11, 13 en 6 worden telkens eenparig verworpen door de 9 aanwezige leden.

De heren Boutmans en Daras dienen een amendement in (nr. 1) dat ertoe strekt een onverenigbaarheid in te stellen tussen een parlementair mandaat en het lidmaatschap van een raad van bestuur.

Dit amendement wordt eenparig verworpen door de 9 aanwezige leden.

De heren Boutmans en Daras dienen een amendement (nr. 2) dat ertoe strekt een nieuw lid toe te voegen aan het voorgestelde artikel.

Dit amendement beoogt een onverenigbaarheid in te voeren tussen een mandaat in het federaal parlement en het lidmaatschap van een adviesorgaan dat eventueel advies moet verstrekken aan een parlementaire assemblee.

Het amendement wordt eenparig verworpen door de 9 aanwezige leden.

De heren Boutmans en Daras dienen een amendement in (nr. 3) dat er eveneens toe strekt om een nieuw

Article 3

MM. Boutmans et Daras déposent un amendement (n° 4) qui vise à remplacer le premier alinéa de l'article 1er *quater* proposé par une disposition interdisant totalement le cumul d'un mandat au parlement fédéral avec un mandat exécutif rémunéré.

Mme Leduc et M. Vergote déposent, eux aussi, un amendement (n° 11) au premier alinéa de l'article proposé. Ils proposent d'instaurer une incompatibilité complète entre un mandat parlementaire fédéral et tout autre mandat obtenu par élection ou mandat exécutif rémunéré. Subsidiairement (amendement n° 13), ils proposent de limiter l'incompatibilité au cas où il y aurait cumul avec un mandat exécutif rémunéré.

Les auteurs de ces amendements mettent tous l'accent sur la nécessité de limiter la concentration des pouvoirs et sur l'importance d'une participation plus large et plus active des citoyens au processus décisionnel.

M. Boutmans dépose un amendement subsidiaire (n° 6) à l'amendement n° 4, qui propose d'insérer, après le premier alinéa, un alinéa nouveau qui institue une incompatibilité en tout cas entre un mandat au parlement fédéral et la fonction de bourgmestre.

Ce sous-amendement trouve sa justification dans l'incompatibilité entre l'indépendance que nécessite un mandat parlementaire et la tutelle exercée sur le bourgmestre par le ministre de l'Intérieur.

Les amendements n°s 4, 11, 13 et 6 sont tous rejetés à l'unanimité des 9 membres présents.

MM. Boutmans et Daras déposent un amendement (n° 1) visant à instaurer une incompatibilité entre un mandat parlementaire et l'appartenance à un conseil d'administration.

Cet amendement est rejeté à l'unanimité des 9 membres présents.

MM. Boutmans et Daras déposent un amendement (n° 2) tendant à ajouter à l'article proposé un alinéa nouveau.

Cet amendement vise à instituer une incompatibilité entre un mandat au parlement fédéral et l'appartenance à un organe consultatif qui doit fournir, le cas échéant, des avis à une assemblée parlementaire.

L'amendement est rejeté à l'unanimité des 9 membres présents.

MM. Boutmans et Daras déposent un amendement (n° 3) visant également à insérer un nouvel alinéa. Cet

lid toe te voegen. In dit amendement wordt aan het voorgestelde artikel 1^{quater} een lijst toegevoegd van mandaten of functies die onverenigbaar zijn met een mandaat in het federaal parlement.

Het amendement wordt eenparig verworpen door de 9 aanwezige leden.

Artikel 3 wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

Artikel 4

Zowel de heren Boutmans en Daras (amendement nr. 5) als mevrouw Leduc en de heer Vergote (amendement nr. 12) dienen een amendement in dat ertoe strekt dit artikel op te heffen. Deze opheffing vloeit logischerwijze voort uit de amendementen nrs. 4 en 11 op artikel 3 waarin wordt voorgesteld de cumulatie van een parlementair mandaat met een bezoldigd uitvoerend mandaat te verbieden. De uitwerking van een financiële regeling wordt daardoor overbodig.

Beide amendementen worden eenparig verworpen door de 9 aanwezige leden.

De heer Istasse dient een amendement in (nr. 8) waarin wordt voorgesteld het woord «verschotten» in het eerste en derde lid van het voorgestelde artikel te doen vervallen.

Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 2 onthoudingen.

De heer Istasse dient een amendement in (nr. 9) waarin een correctere formulering wordt voorgesteld van het tweede lid van het voorgestelde artikel 1^{quinquies} (zie amendement nr. 12 op artikel 4 van het voorstel van bijzondere wet).

Zowel het amendement als het geamendeerde artikel worden telkens eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

Artikelen 5 en 6

Deze artikelen worden zonder verdere bespreking eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

*
* *

Het geheel van het wetsvoorstel, als geamendeerd, wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

V. Wetsvoorstel tot beperking van de cumulatie van het ambt van bestendig afgevaardigde met andere ambten tot harmonisering van het financiële en fiscaal statuut van de bestendig afgevaardigde (nr. 1-986/1)

Artikelen 1 en 2

Deze artikelen worden eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

amendement ajoute à l'article 1^{er quater} proposé une liste de mandats ou fonctions qui sont incompatibles avec un mandat au parlement fédéral.

L'amendement est rejeté à l'unanimité des 9 membres présents.

L'article 3 est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

Article 4

Un amendement visant à supprimer cet article est déposé par MM. Boutmans et Daras (amendement n° 5), et un autre par Mme Leduc et M. Vergote (amendement n° 12). Cette suppression s'inscrit dans le prolongement logique de l'adoption des amendements n°s 4 et 11 à l'article 3, tendant à interdire le cumul d'un mandat parlementaire avec un mandat exécutif rémunéré. Il est dès lors superflu d'élaborer un règlement financier.

Ces deux amendements sont rejetés l'un et l'autre à l'unanimité des 9 membres présents.

M. Istasse propose un amendement (n° 8) tendant à supprimer les mots «débours» aux premier et troisième alinéas de l'article proposé.

L'amendement est adopté par 7 voix et 2 abstentions.

M. Istasse dépose un amendement n° 9 proposant une formulation plus correcte pour l'alinéa 2 de l'article 1^{er quinquies} proposé (voir amendement n° 12 à l'article 4 de la proposition de loi spéciale).

L'amendement ainsi que l'article amendé sont adoptés chaque fois à l'unanimité des 9 membres présents.

Articles 5 et 6

Ces articles sont adoptés, sans autre discussion, à l'unanimité des 9 membres présents.

*
* *

L'ensemble de la proposition de loi, telle qu'elle a été amendée, a été adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

V. Proposition de loi visant à limiter le cumul de la fonction de député permanent avec d'autres fonctions et à harmoniser le statut financier et fiscal des députés permanents (n° 1-986/1)

Articles 1er et 2

Ces articles sont adoptés à l'unanimité des neuf membres présents.

Artikel 3

De heer Istasse dient een technisch amendement in op dit artikel (nr. 1) dat ertoe strekt de woorden «artikel 97» te vervangen door de woorden «artikel 97bis».

Amendement nr. 1 en het geamendeerde artikel worden eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Article 4

De heer Istasse dient twee amendement in op dit artikel.

Amendement nr. 2 strekt ertoe de woorden «de verschotten» in het eerste en het derde lid van § 3 van het voorgestelde artikel 105 te doen vervallen.

Amendement nr. 3 stelt een nieuwe formulering voor van het tweede lid van dezelfde paragraaf (zie amendementen nr. 9 van wetsvoorstel nr. 985/1 en nr. 4 van het voorstel van bijzondere wet nr. 1-984/1).

Amendement nr. 2 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 3 en het geamendeerde artikel worden eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Artikel 5

De heer Caluwé dient op dit artikel een amendement in (nr. 4) dat ertoe strekt de wedde van de bestendig afgevaardigden uit te sluiten van het toepassingsgebied van artikel 27, tweede lid, 5°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

De vergoeding voor uitvoerende mandaten is altijd te beschouwen als een bezoldiging (artikelen 31 en 32 van het WIB) en niet als een baat (artikel 27, WIB).

Dit amendement wordt aangenomen met zeven stemmen bij twee onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Artikel 5bis (nieuw)

Ter aanvulling van amendement nr. 4 dient de heer Caluwé een amendement (nr. 5) in dat de wedde van de bestendig afgevaardigde in artikel 31 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 invoegt.

Dit amendement wordt aangenomen met zeven stemmen bij twee onthoudingen.

Article 3

M. Istasse dépose un amendement technique sur cet article (n° 1) visant à remplacer les mots «article 97» par les mots «article 97bis».

L'amendement n° 1 ainsi que l'article amendé sont chaque fois adoptés à l'unanimité des neuf membres présents.

Artikel 4

M. Istasse dépose deux amendements sur cet article.

L'amendement n° 2 tend à supprimer le mot «débours» aux alinéas 1er et 3 du § 3 de l'article 105 proposé.

L'amendement n° 3 propose une nouvelle rédaction du deuxième alinéa du même paragraphe (voir amendements n° 9 dans la proposition de loi n° 1-985/1 et n° 4 dans la proposition de loi spéciale n° 1-984/1).

L'amendement n° 2 est adopté avec 7 voix et 2 absentions.

L'amendement n° 3 ainsi que l'article amendé sont adoptés à l'unanimité des neuf membres présents.

Article 5

M. Caluwé dépose à cet article un amendement (n° 4) visant à exclure le traitement de député permanent du champ d'application de l'article 27, alinéa 2, 5°, du Code des impôts sur les revenus 1992.

La rétribution reçue au titre d'un mandat d'exécutif doit toujours être considérée comme une rémunération (articles 31 et 32 du CIR) et pas comme un profit (article 27, CIR).

Cet amendement est adopté par 7 voix et 2 abstentions.

L'article ainsi amendé est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

Article 5bis (nouveau)

M. Caluwé dépose un amendement (n° 5) complétant l'amendement n° 4 qui insère le traitement du député permanent à l'article 31 du Code des impôts sur les revenus 1992.

Cet amendement est adopté par 7 voix et 2 abstentions.

Artikel 6

Dit artikel wordt zonder verdere bespreking eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

*
* *

Het geheel van het wetsvoorstel, als geamendeerd, wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

VI. Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke strafrechtelijke aansprakelijkheid van burgemeesters en schepenen (nr. 1-987/1)

De Commissie besluit de Nederlandse tekst van het opschrift te doen luiden als volgt: «Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid en strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen». Bij de bespreking van het wetsontwerp van bijzondere wet tot regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van leden van een Gemeenschaps- of Gewestregering (Stuk Senaat, nr. 1-969/1 e.v.) werd in plenaire vergadering in de Kamer van volksvertegenwoordigers een analoge wijziging aangebracht (B.V. Kamer 258 — 5938 — opmerking van de rapporteur, de heer R. Delathouwer). In strafrechtelijke aangelegenheden is er immers geen sprake van «aansprakelijkheid» (een burgerrechtelijke begrip) maar van «verantwoordelijkheid».

Artikel 1

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de acht aanwezige leden.

Artikel 2

Hoewel een senator het eens is met de algemene filosofie van het wetsvoorstel wijst hij erop dat het technisch niet goed is uitgewerkt. In dit artikel wordt, bijvoorbeeld, gesproken van «het orgaan van een gemeente».

Het is niet duidelijk of hiermee de burgemeester en de schepenen bedoeld worden. Als dat het geval is, waarom wordt dat dan niet uitdrukkelijk bepaald. De term «orgaan» is geen wettelijk begrip en wordt hier nergens gedefinieerd. Bovendien vermeldt het opschrift wel uitdrukkelijk de burgemeester en schepenen. Er is dan ook geen enkele reden om onduidelijkheid te laten bestaan in het dispositief van het wetsvoorstel.

In de tweede plaats is niet duidelijk waarom enkel de aansprakelijkheid voor de gemeente wordt geregeld en niet, bijvoorbeeld, voor het OCMW.

Article 6

Cet article est adopté sans autre discussion, à l'unanimité des 9 membres présents.

*
* *

L'ensemble de la proposition de loi, telle qu'elle a été amendée, a été adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

VI. Proposition de loi relative à la responsabilité civile et pénale des bourgmestres et échevins (n° 1-987/1)

La commission décide de rédiger l'intitulé néerlandais comme suit: «Wetsvoorstel betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid en strafrechtelijke verantwoordelijkheid van burgemeesters en schepenen». À l'occasion de l'examen du projet de loi spéciale réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région (doc. Sénat, n° 1-969/1 et suivants), la Chambre des représentants a apporté une modification analogue en séance plénière (CRA Chambre 258-5938 — remarque du rapporteur, M. R. Delathouwer). En matière pénale, l'on ne parle en effet jamais de «aansprakelijkheid» (qui est une notion de droit civil) mais de «verantwoordelijkheid».

Article 1er

Cet article est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 2

Bien qu'il souscrive à la philosophie générale qui sous-tend la proposition de loi, un sénateur souligne que du point de vue technique cette proposition est mal conçue. Dans cet article, il est par exemple question de «l'organe d'une commune».

L'on ne voit pas très bien si, l'on ne vise par là le bourgmestre et les échevins. Si oui, pourquoi ne préciserait-on pas expressément qu'il s'agit que d'eux. Le mot «organe» n'est pas une notion légale et elle n'est définie nulle part dans la proposition de loi. Par ailleurs, l'intitulé de la proposition mentionne expressément les bourgmestres et échevins. Il n'y a dès lors aucune raison de laisser subsister une imprécision dans le dispositif de la proposition de loi.

L'on ne voit pas non plus très bien pourquoi l'on se contente de régler la responsabilité de la commune et pourquoi on ne règle pas celle du CPAS, par exemple.

Een lid bevestigt dat het voorstel wel degelijk de burgemeesters en de schepenen betreft (zie het opschrift). In dat opzicht is het woord «orgaan» duidelijk. Het bestaande akkoord betreft alleen de burgemeesters en de schepenen. Hij stelt voor om zich voorlopig daartoe te beperken.

Een senator vraagt of het wetsvoorstel ook opzettelijke fouten of frauduleuze feiten beoogt.

Een lid antwoordt dat de gemeente in elk geval krachtens artikel 3 een regresvordering kan instellen bij bedrog en zware fout.

De vorige spreker verwijst naar artikel 47 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt waarin de Staat aansprakelijk wordt gesteld voor de schade veroorzaakt door politieambtenaren behalve wanneer zij een opzettelijke fout, een zware fout of een herhaalde lichte fout begaan.

In de wet op het politieambt is de aansprakelijkheid, in vergelijking met wat hier wordt voorgesteld, voorbeeldig uitgewerkt.

Dit voorstel daarentegen is een voorbeeld van een bijzondere onsamenhangende of, op zijn minst, onvolledige tekst.

Hij stelt voor dat deze tekst zeker aan de Raad van State voor advies wordt voorgelegd.

Een lid verklaart dat de indieners van het voorstel gekant zijn tegen de erkenning van een strafrechtelijke verantwoordelijkheid tegenover een rechtspersoon, in dit geval een gemeente.

Dit artikel is nu reeds geïnspireerd door de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt. Met name is voorzien in de gedwongen of vrijwillige tussenkomst van de gemeente of de Staat voor een burgerlijk of strafgerecht opdat een burgemeester en een schepenen niet alleen voor de rechtbank staan.

De vorige spreker wijst erop dat in de wet op het politieambt ook het recht op rechtsbijstand is voorzien. Ook deze bepaling vindt men niet terug in het voorstel. Hij stelt voor om dit wetsvoorstel grondig te vergelijken met de bepalingen van artikel 47 e.v. van de wet op het politieambt.

Gelet op de beperkte tijd die is gegund om dit voorstel te onderzoeken, heeft hij nog niet de gelegenheid gehad om amendementen voor te bereiden.

Een lid meent dat artikel 4, dat reeds een verzekering oplegt om de burgerlijke aansprakelijkheid te dekken, ook een verzekering «rechtsbijstand» moet opleggen.

Een lid meent dat in een verzekering «burgerlijke aansprakelijkheid» altijd een rechtsbijstandsclausule opgenomen is.

Un membre affirme que la proposition vise bien les bourgmestres et échevins (*cf.* l'intitulé). À cet égard, le mot «organe» est clair. L'accord actuel ne vise que les bourgmestres et échevins. Il propose de se limiter à cela pour l'instant.

Un sénateur demande si la proposition de loi vise aussi les fautes intentionnelles ou les actes frauduleux.

Un membre répond que la commune a de toute façon une action récursoire pour le dol et fraude lourde, en vertu de l'article 3.

L'intervenant précédent renvoie l'article 47 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, lequel dispose que l'État est responsable du dommage causé par les fonctionnaires de police, sauf s'ils commettent une faute intentionnelle, une faute lourde ou une faute légère répétée.

La responsabilité est définie de manière exemplaire dans la loi sur la fonction de police par rapport à ce qui est proposé ici.

Par contre, la présente proposition est un exemple du texte particulièrement hétéroclite ou, à tout le moins, incomplet.

Il propose de soumettre de toute façon et sans hésitation ce texte à l'avis du Conseil d'État.

Un membre déclare que les auteurs de la proposition sont opposés à ce qu'il y ait une reconnaissance d'une responsabilité pénale à l'égard d'une personne morale, en l'occurrence une commune.

Cet article s'inspire déjà de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de la police. On prévoit notamment l'intervention, volontaire ou forcée, de la commune ou de l'État devant la juridiction civile ou répressive en vue d'éviter qu'un bourgmestre et échevin se trouvent seul devant un tribunal.

Le préopinant relève que la loi sur la fonction de police prévoit également le droit à l'assistance en justice. La proposition ne contient pas non plus semblable disposition. Il propose de réaliser une comparaison minutieuse entre la présente proposition de loi et les dispositions des articles 47 et suivants de la loi sur la fonction de la police.

Vu le temps limité qui est imparti à la commission pour l'examen de la présente proposition, il n'a pas encore eu l'occasion de préparer des amendements.

Un membre estime qu'il faut effectivement prévoir une assurance «défense en justice» à l'article 4 qui impose déjà une assurance visant à couvrir la responsabilité civile.

Un membre croit savoir que l'assurance «responsabilité civile» contient toujours une clause défense en justice.

Een senator wijst erop dat een verzekering voor rechtsbijstand geenszins automatisch gekoppeld is aan een aansprakelijkheidsverzekering.

Als men de bedoeling heeft om hierin te voorzien, dan moet een dergelijke bepaling in artikel 4 expliciet worden opgenomen.

Senator Boutmans dient op dit artikel een amendement in (nr. 5) waarin de woorden «orgaan van de gemeente» wordt vervangen door de woorden «de burgemeester of een schepen».

Dit amendement wordt eenparig verworpen door de 8 aanwezige leden.

Het artikel wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 3

In dit artikel dienen twee technische correcties te worden aangebracht.

In de Nederlandse tekst van het voorgestelde eerste lid dient het woord «overtreding» te worden vervangen door het woord «misdrijf», wat de generieke term is.

Als men wil zeggen dat het bedrag van de geldboete beperkt is tot één tienduizendste van de begroting en dit in percent wil uitdrukken moet «0,0001%» worden vervangen door «0,01%». Door de aanneming van amendement nr. 6 is deze correctie niet meer nodig (*cf. infra*).

Senator Boutmans dient een amendement in (nr. 2) dat uitdrukkelijk bepaalt dat de gemeenten enkel burgerrechtelijk aansprakelijk zijn voor onopzettelijke misdrijven van burgemeesters en schepenen wanneer ze als orgaan van de gemeente zijn opgetreden. Hierdoor wordt uitgesloten dat de gemeenten zouden moeten opdraaien voor opzettelijke misdrijven of misdrijven die burgemeester of schepenen hebben begaan buiten hun ambt.

Op dit amendement wordt een subsidiair amendement ingediend (nr. 3) waarbij het woord «organen» behouden wordt.

Op dit subsidiair amendement wordt een bijkomend subsidiair amendement ingediend (nr. 4) waarbij enkel de woorden «overtreding die» vervangen worden door de woorden «onopzettelijk misdrijf dat».

Zowel amendement nr. 2 als de subsidiaire amendementen nrs. 3 en 4 worden telkens eenparig verworpen door de 8 aanwezige leden.

Verschillende leden vinden dat de verwijzing naar een percentage van de ontvangsten van de gemeenten

Un sénateur signale que la défense en justice n'est en aucun cas liée automatiquement à l'assurance «responsabilité civile»

Si le dessein du législateur est de prévoir une clause de défense en justice dans le cadre de l'assurance de responsabilité civile, il convient de le préciser expressément à l'article 4.

Le sénateur Boutmans dépose un amendement (n° 5) à cet article, visant à remplacer les mots «L'organe de la commune» par les mots «Le bourgmestre ou un échevin».

Cet amendement est rejeté à l'unanimité des 8 membres présents.

L'article est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 3

Il convient d'apporter deux corrections techniques à cet article.

Dans le texte néerlandais de l'alinéa 1er proposé, il convient de remplacer le mot «*overtreding*» par le mot «*misdrijf*» qui est le terme générique.

Si l'on veut dire que le montant de l'amende est limité à un dix-millième du budget et si l'on veut exprimer cela en pourcentage, il convient de remplacer «0,0001%» par «0,01%». De par l'adoption de l'amendement n° 6, cette correction est devenue sans objet (*cf. infra*).

Le sénateur Boutmans dépose un amendement n° 2 qui dispose expressément que la responsabilité civile de la commune se limite aux délits involontaires commis par le bourgmestre ou un échevin dans l'exercice de leur fonction, lorsqu'ils agissent en qualité d'organes de la commune. Cette disposition exclut que les communes doivent assumer la responsabilité des délits intentionnels du bourgmestre ou d'un échevin ou des délits commis par celui-ci en dehors de l'exercice de sa fonction.

L'intervenant propose, par la voie d'un amendement subsidiaire à cet amendement (n° 3), de conserver le terme «organes».

Il dépose un autre amendement subsidiaire à cet amendement subsidiaire (n° 4) visant à remplacer uniquement le mot «*infraction*» par les mots «*délit involontaire*».

L'amendement n° 2 et les amendements subsidiaires n°s 3 et 4 sont rejetés à l'unanimité des 8 membres présents.

Plusieurs membres estiment que la référence à un pourcentage de recettes communales crée une inéga-

een ongelijkheid teweegbrengt tussen de burgemeesters en schepenen van de verschillende gemeenten.

Daarom dient mevrouw Jeanmoye c.s. een amendement in (nr. 6) dat ertoe strekt dit criterium te vervangen door een vast bedrag verhoogd met de opdeciemen.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Het aldus geamendeerde artikel wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 4

De heer Boutmans c.s. dient een amendement in (nr. 1) dat ertoe strekt een verzekering voor rechtsbijstand op te leggen (zie de bespreking bij artikel 2 van dit voorstel).

Dit amendement en het aldus geamendeerde artikel worden eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

*
* *

Het aldus geamendeerde wetsvoorstel wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

VII. Wetsvoorstel tot verbetering van het stelsel van politiek verlof voor gemeenteraadsleden, provincieraadsleden, burgemeesters en schepenen in de openbare en de particuliere sector (nr. 1-988/2)

Wetsvoorstel strekkende om de wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten aan te passen aan de hervorming der instellingen (nr. 1-397/2)

De Commissie besluit wetsvoorstel nr. 397 van de heer Daras c.s. toe te voegen aan wetsvoorstel nr. 988 van de heer Busquin c.s.

Het wetsvoorstel van de heer Daras c.s. beoogt de leemte aan te vullen die met betrekking tot het politiek verlof nog bestaat, door een verlofregeling in te voeren voor de federale, gemeentelijke en provinciale ambtenaren die een mandaat uitoefenen als lid van een raad of van een regering van een deelgebied, met uitzondering van de Duitstalige Gemeenschap.

Het voorstel van de heer Busquin gaat niet zo ver maar beoogt op de eerste plaats een herziening van het stelsel van politiek verlof dat in de overheidssector bestaat, door aan de gemeente- en provincieraadsleden meer vrijstelling van dienst te verlenen.

lité entre les bourgmestres et échevins des différentes communes.

Pour cette raison, Mme Jeanmoye et consorts déposent un amendement (n° 6) visant à remplacer ce critère par un montant fixe, à majorer des décimes additionnels.

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

L'article, tel qu'amendé, est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 4

M. Boutmans et consorts déposent un amendement (n° 1) visant à imposer une assurance «défense en justice» (voir discussion à l'article 2 de cette proposition).

Cet amendement, ainsi que l'article tel qu'amendé, sont adoptés à l'unanimité des 8 membres présents.

*
* *

La proposition de loi, tel qu'amendée, est adoptée à l'unanimité des 8 membres présents.

VII. Proposition de loi visant à améliorer les congés politiques en faveur des conseillers communaux, provinciaux, bourgmestres et échevins dans le secteur public et privé (n° 1-988/2)

Proposition de loi adaptant à la réforme des institutions la loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres du personnel des services publics (n° 1-397/2)

La Commission décide de joindre la proposition de loi n° 397 de M. Daras et consorts à la proposition de loi n° 988 de M. Busquin et consorts.

La proposition de loi de M. Daras et consorts vise à combler la plus grosse lacune encore présente en matière de congé politique en organisant un régime de congé politique au bénéfice des fonctionnaires fédéraux, communaux et provinciaux qui exercent un mandat au sein d'un Conseil ou d'un gouvernement fédéré autres que ceux de la Communauté germanophone.

La proposition de M. Busquin et consorts ne va pas aussi loin que cela mais vise en premier lieu à revoir le régime de congés politiques dans le secteur public en augmentant la durée des dispenses de services accordées aux conseillers communaux et provinciaux.

Artikel 1

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Artikel 2

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Artikel 3

Mevrouw Cornet d'Elzcius dient op dit artikel een amendement in (nr. 1) dat ertoe strekt in artikel 3 van de wet van 18 september 1986 te doen vervallen eveneens het 2°, a), te doen vervallen.

Door in dezelfde wet een artikel *6bis* in te voegen (art. 7 van het voorstel), waardoor hetzelfde aantal dagen politiek verlof wordt vastgesteld voor de raadsleden van gemeenten van minder dan 10 000 inwoners, is het 2°, a), overbodig geworden.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Mevrouw Cornet d'Elzcius dient een tweede amendement in op dit artikel (nr. 2) dat ertoe strekt eveneens twee dagen verlof te verlenen aan de leden van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap.

Dit amendement alsmede het geamendeerde artikel worden telkenmale eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Artikelen 4 tot 6

Deze artikelen worden zonder bespreking eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Artikel 7

Om de redactie van het nieuwe artikel *6bis* af te stemmen op die van de andere artikelen van de wet van 18 september 1986, dient mevrouw Cornet d'Elzcius een amendement in (nr. 3).

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de negen aanwezige leden.

Op het 4° wordt een amendement ingediend (nr. 4) door mevrouw Thijs en de heer Caluwé teneinde het aantal dagen vrijstelling van dienst voor gemeenteraadsleden in gemeenten met meer dan 80 001 inwoners gelijk te schakelen met het aantal dagen politiek verlof voor schepenen in kleinere gemeenten (zie Algemene Bespreking, punt 4.2).

In grote gemeenten hebben de commissievergaderingen vaak tijdens de werkuren plaats waardoor de gemeenteraadsleden deze niet altijd kunnen bijwo-

Article 1er

Cet article est adopté à l'unanimité des neuf membres présents.

Article 2

Cet article est adopté à l'unanimité des neuf membres présents.

Article 3

Mme Cornet d'Elzcius dépose un amendement (n° 1) sur cet article visant à supprimer également le 2° a) à l'article 3 de la loi du 18 septembre 1986.

En effet, en insérant un article *6bis* dans la même loi (art. 7 de la proposition) fixant le même nombre de jours de congés politiques pour les conseillers communaux de communes de moins de 10 000 habitants, le 2° a) devient sans objet.

Cet amendement est adopté à l'unanimité des neuf membres présents.

Mme Cornet d'Elzcius dépose un deuxième amendement sur cet article (n° 2) visant à accorder également deux jours de congé aux membres du Conseil de la communauté germanophone.

Cet amendement, ainsi que l'article amendé, sont chaque fois adoptés à l'unanimité des neuf membres présents.

Articles 4 à 6

Ces articles sont adoptés sans discussion à l'unanimité des neuf membres présents.

Article 7

Afin d'aligner la rédaction du nouvel article *6bis* sur celle des autres articles de la loi du 18 septembre 1986, Mme Cornet d'Elzcius dépose un amendement (n° 3).

Cet amendement est adopté à l'unanimité des neuf membres présents.

Mme Thijs et M. Caluwé déposent un amendement (n° 4) au 4°, qui vise à rendre le nombre de jours de dispense de service pour les conseillers communaux des communes de plus de 80 001 habitants identique au nombre de jours de congé politique accordés aux échevins dans les petites communes (voir la discussion générale, point 4.2).

Dans les grandes communes, les réunions de commission ont souvent lieu pendant les heures de travail, si bien que les conseillers communaux ne

nen. Daarnaast beschikken de gemeenteraadsleden vaak over te weinig tijd om hun dossiers voor te bereiden.

Een lid wijst erop dat men zich goed moet realiseren wat een, zoals in het amendement voorgestelde, uitbreiding van het politiek verlof impliceert voor de overheidsdiensten zelf. Een personeelslid zal, op een gemiddelde van twintig werkdagen, over acht dagen politiek verlof beschikken. Beseft men voldoende wat dit betekent voor de organisatie van het werk binnen een dienst?

Een van de indieners wijst erop dat de vier dagen facultatief verlof niet noodzakelijk hoeven te worden opgenomen. Bovendien bestaat de mogelijkheid om dit politiek verlof te fractioneren.

Een lid vraagt zich af of men niet zou kunnen overwegen om een dergelijke uitbreiding van het politiek verlof niet te beperken tot gemeenten met meer dan 150 000 inwoners. In een stad als Gent, met meer dan 235 000 inwoners, volgt een raadslid gemiddeld vier commissies die alle beginnen om 18.00 uur of om 20.00 uur. Ingevolge het amendement zou een gemeenteraadslid acht dagen krijgen om deze commissies voor te bereiden. Dit lijkt haar van het goede te veel.

Een van de indieners van het amendement antwoordt dat men voor de categorie van gemeenten met meer dan 80 001 inwoners heeft geopteerd om niet nog een categorie van gemeenten bij te maken. Wie als gemeenteraadslid goed werk wil leveren, moet zijn dossiers voorbereiden of bepaalde documenten kunnen consulteren (tijdens de kantooruren). Als men de politieke mandaten wil herwaarderen, moet men ook voor de gemeenteraadsleden bijkomende mogelijkheden voorzien en hun de nodige tijd geven zodat ze hun werk degelijk kunnen voorbereiden.

Wel kan eventueel worden overwogen om het toepassingsgebied van het voorgestelde amendement te beperken tot de grote steden. Daardoor wordt het aantal gemeenteraadsleden dat van de voorgestelde regeling gebruik zal kunnen maken drastisch beperkt, waardoor het probleem voor de organisatie van het werk in de overheidsdiensten evenredig vermindert.

Een lid stelt voor dat men geen bijkomende categorie gemeenten toevoegt. Hij verklaart het amendement te steunen. Hij merkt op dat de vier dagen facultatief politiek verlof niet ten laste komen van de overheidsdienst maar van het gemeenteraadslid zelf.

Een lid wijst erop dat de betrokken ambtenaar intussen zijn dienstanciënniteit en zijn pensioenrechten verder opbouwt. Men kan dus niet zonder meer stellen dat het facultatief verlof de federale overheid niets kost.

peuvent pas toujours y assister. Par ailleurs, il est fréquent que les conseillers communaux n'aient pas assez de temps pour préparer leurs dossiers.

Un membre souligne qu'il faut bien se rendre compte de ce que signifiera pour les services publics eux-mêmes une extension du congé politique, comme celle qui est proposée dans l'amendement. Un membre du personnel disposera de huit jours de congé politique, sur une moyenne de vingt jours ouvrables. Se rend-on suffisamment bien compte des conséquences pour ce qui est de l'organisation du travail au sein d'un service?

L'un des auteurs attire l'attention sur le fait que l'on ne sera pas obligé de prendre les quatre jours de congé facultatifs. Qui plus est, il sera possible de fractionner ce congé politique.

Un membre se demande si l'on ne pourrait pas envisager de limiter pareille extension du congé politique aux communes de plus de 150 000 habitants. Dans une ville comme Gand, qui compte plus de 235 000 habitants, un conseiller communal suit en moyenne les travaux de quatre commissions, qui commencent toutes à 18 heures ou à 20 heures. Si on adoptait l'amendement, un conseiller communal recevrait huit jours pour préparer ces commissions, ce qui lui semble exagéré.

L'un des auteurs de l'amendement répond que l'on a opté pour la catégorie de communes de plus de 80 001 habitants pour ne pas créer une catégorie supplémentaire de communes. Pour pouvoir faire du bon travail en tant que conseiller communal il faut préparer ses dossiers ou, alors, il faut pouvoir consulter certains documents (pendant les heures de bureau). Si l'on veut revaloriser les mandats politiques, il faut élargir les possibilités offertes aux conseillers communaux et donner à ceux-ci le temps nécessaire pour pouvoir préparer convenablement leur travail.

L'on pourrait toutefois envisager de limiter aux grandes villes le champ d'application de l'amendement proposé, ce qui limiterait sérieusement le nombre de conseillers qui pourraient se prévaloir des dispositions proposées et réduirait proportionnellement la gravité du problème de l'organisation du travail dans les services publics.

Un membre propose que l'on n'ajoute pas une catégorie additionnelle de communes. Il soutiendra l'amendement. Il fait remarquer que les quatre jours de congé facultatif ne sont pas à charge du service public mais à charge du conseiller communal lui-même.

Un membre souligne que l'agent concerné continue entre-temps à accumuler de l'ancienneté de service et des droits à la pension. Il est donc faux d'affirmer que le congé facultatif ne coûte rien à l'autorité fédérale.

De vertegenwoordiger van de minister wijst erop dat het bijkomend verlof waarin amendement nr. 4 voorziet, erg ruim is en zeker een belasting zal vormen voor de overheidsdiensten. Bovendien kan dit verlof in delen worden opgenomen waardoor de ambtenaar 16 halve dagen op zijn werk afwezig kan zijn. In de praktijk lijkt dit onwerkbaar voor een goede organisatie van het werk in een overheidsdienst.

Verschillende leden zijn het niet eens met dit amendement omdat daardoor de uitoefening van een politiek mandaat door personeelsleden uit overheidsdiensten nogmaals wordt beoordeeld ten aanzien van politieke verkozenen die een vrij beroep uitoefenen, zelfstandig zijn of in de particuliere sector werken. De fractie van deze leden meent dat er geen redenen zijn om de personeelsleden uit overheidsdiensten op dit vlak steeds meer voordelen te bieden. Zij wijzen erop dat het akkoord dat binnen de « werkgroep-Langendries » is tot stand gekomen, het politiek verlof voor deze verkozenen reeds uitbreidt en vragen dat de andere politieke families zich houden aan wat is afgesproken.

Amendement nr. 4 wordt ingetrokken (zie II. Algemene bespreking).

Het artikel, als geamendeerd, wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikelen 8 tot 11

Deze artikelen worden eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

*
* *

Het geheel van het voorstel, als geamendeerd, wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Door de goedkeuring van dit wetsvoorstel vervalt het wetsvoorstel strekkende om de wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten aan te passen aan de hervorming der instellingen van de heer Daras c.s. (Stuk Senaat, nr. 1-397/1).

VIII. Wetsvoorstel tot verbetering van de bezoldigingsregeling en van het sociaal statuut van de lokale verkozenen (nr. 1-989/1)

Artikelen 1 en 2

Deze artikelen worden telkens eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Le représentant du ministre trouve que le congé supplémentaire prévu à l'amendement n° 4 est très long et qu'il constituera indiscutablement une charge pour les services publics. De plus, ce congé peut être pris en plusieurs fois, ce qui permet à l'agent d'être absent de son travail pendant seize demi-jours. Il semble bien que, dans la pratique, cette formule soit incompatible avec la bonne organisation du travail dans un service public.

Plusieurs membres se déclarent opposés à cet amendement, dès lors qu'il a pour effet, pour ce qui de l'exercice des mandats politiques, de favoriser une nouvelle fois les agents des services publics par rapport aux titulaires d'une profession libérale, aux personnes qui exercent une activité d'indépendant et aux travailleurs du secteur privé. Le groupe politique dont font partie ces membres, considère que rien ne justifie la multiplication des avantages en l'espèce pour les agents des services publics. Ils soulignent que l'accord conclu au sein du groupe de travail Langendries étend déjà le congé politique en faveur de ces mandataires et il demande que les autres familles politiques s'en tiennent à ce qui a été convenu.

L'amendement n° 4 est retiré (cf. II. Discussion générale).

L'article tel qu'amendé est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Articles 8 à 11

Ces articles sont adoptés à l'unanimité des 8 membres présents.

*
* *

L'ensemble de la proposition telle qu'elle a été amendée, est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Par l'adoption de cette proposition de loi, la proposition de loi adaptant à la réforme des institutions la loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres du personnel des services publics de M. Daras et consorts (doc. Sénat n° 1-397/1) devient sans objet.

VIII. Proposition de loi visant à améliorer le statut pécuniaire et social des mandataires locaux (n° 1-989/1)

Articles 1er et 2

Ces articles sont adoptés chaque fois à l'unanimité des 8 membres présents.

Artikel 3

Een lid vraagt of men altijd rekening houdt met het feit of een gemeente de hoofdplaats is van een kanton, een arrondissement of een provincie.

Een ander lid herinnert eraan dat deze regel niet geldt voor de gemeentesecretarissen doch uitsluitend voor de gekozenen. Het gaat om een verhoging met respectievelijk 10, 15 en 30 %.

Dit artikel wijzigt alleen het eerste lid van § 1 van artikel 19 van de nieuwe gemeentewet, wat erop neerkomt dat de verwijzing naar de weddeschaal van opsteller in de ministeries wordt vervangen door een verwijzing naar de weddeschaal van gemeentesecretaris. Deze laatste verwijzing verandert niets aan de verhoging die bij koninklijk besluit wordt geregeld.

Het artikel wordt eenparig aangenomen door de acht aanwezige leden.

Artikel 4

Dit artikel wordt aangenomen bij eenparigheid van de 8 aanwezige leden.

Artikel 5

De heer Caluwé c.s. dient op dit artikel een amendement in (nr. 1), om de Koning te machtigen alle nodige maatregelen te nemen om artikel 4 spoedig in werking te laten treden.

Dit amendement wordt aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Dit artikel wordt, zoals geamendeerd, aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikelen 6 tot en met 8

Deze artikelen worden telkens eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

*
* *

Het geheel van het wetsvoorstel, zoals geamendeerd, wordt eveneens eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

*
* *

Dit verslag is goedgekeurd met acht stemmen, bij twee onthoudingen.

Twee leden hebben zich onthouden wegens de weigering om het advies van de Raad van State in te winnen.

De rapporteurs,

Eric PINOIE.

Dominique JEANMOYE.

De vice-voorzitter,

Jean-Marie HAPPART.

Article 3

Un membre demande si l'on tient toujours compte du fait qu'une commune soit le chef-lieu d'un canton, d'un arrondissement ou d'une province.

Un autre membre rappelle que cette règle ne vaut pas pour les secrétaires communaux mais uniquement pour les mandataires. Il s'agit, respectivement, d'une augmentation de 10, 15 ou 30 %.

L'article 3 ne modifie que le premier alinéa du 1er paragraphe de l'article 1er de la nouvelle loi communale, c'est-à-dire la référence au rédacteur est remplacée par une référence au traitement du secrétaire communal. La référence au traitement du secrétaire ne change rien à l'augmentation réglée par arrêté royal.

L'article est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 4

Cet article est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 5

M. Caluwé et consorts déposent un amendement (n° 1) sur cet article visant à permettre au Roi de prendre toutes les dispositions nécessaires afin d'assurer une entrée en vigueur rapide de l'article 4.

Cet amendement est adopté par 8 voix et 2 abstentions.

L'article, tel qu'il a été amendé, est également adopté par 8 voix et 2 abstentions.

Articles 6 à 8

Ces articles sont adoptés chaque fois à l'unanimité des 8 membres présents.

*
* *

L'ensemble de la proposition de loi a, telle qu'elle a été amendée, été adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

*
* *

Le présent rapport a été approuvé par huit voix et deux abstentions.

Deux membres se sont abstenus à cause du refus de recueillir l'avis du Conseil d'État.

Les rapporteurs,

Eric PINOIE.

Dominique JEANMOYE.

Le vice-président,

Jean-Marie HAPPART.